

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Lp
20
280

PHAEDRI

FABVLAE AESOPIAE

J. M. STOWASSER

Sp 20.270

Harvard College Library
THE GIFT OF
STEPHEN SALISBURY,
OF WORCESTER, MASS.

(Class of 1817.)

6 May, 1897.

PHAEDRI
FABVLAE AESOPIAE.

IN USUM SCHOLARUM SELECTAS

RECOGNOVIT

J. M. STOWASSER,

GYMNASII FRANCISCO-JOSEPHINI VINDOBONENSIS PROFESSOR.

VINDOBONAE ET PRAGAE

LIPSIAE

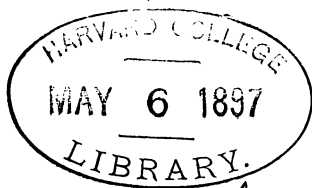
SUMPTUS FECIT F. TEMPSKY

SUMPTUS FECIT G. FREYTAG

BIBLIOPOLA ACADEMIAE LITTERARUM CAESAREAE VINDOBONENSIS

MDCCCLXXXIII.

L. 20.270

Salisbury fund.

Vindobonae, typis Adolphi Holzhauseni.

PRAEFATIO.

Cum mihi bibliopola honestissimus Phaedrianarum fabularum uoluminis edendi prouinciam mandasset, inprimis id agebam, ut quaecumque iuuenili legentium aetati minus apta essent reciderem, deinde ut pro ingenioli mei tenuitate emendatiora procederent haec poematia non inlepida et doctorum uirorum magis incuria quam iniuria temporum deprauata. Ac sane multa cum sint, quae in textu constituendo nouanda credebam, tamen quoniam usquequaque librorum manu scriptorum uestigia secutus sum, hanc meam opellam lectoris probatui sperauerim. Atque ea quidem — quiquiliis neglectis — hic in uno conspectu posui.¹⁾

Prol. 6 adeo res Σ : arbores ω sine sensu, cum arbores nullibi loquantur apud Phaedrum, uerumtamen inanima ut lima IV 8.

I 2, 20 lignum superque *Hartelius*: lignumque super ω . I 5, 7 dominor quia [uobis] leo Σ nominor quia leo ω . I 5, 8 secundam quaestum sortis tribuetis mihi Σ praeunte *Gomperzio*, qui 'mea cum sors sit' coniecerat: s. quia sum fortis ω ; sed apud Babrium 67, 5 sq. haec exstant: βασιλεὺς γὰρ εἰμι· λήψομαι δὲ κἀκείνην ὥς ἐξ Ἰσοῦ κοινωνός.²⁾ Porro I 9, 3 fletus [in]ridens graues Σ fletus sedens g. *P*, de *R* non satis constat; quae conieci, defenduntur uersu 9: nostra inridebas mala. I 9, 8 mortis en solatia *Heinsius*: in solatio ω . I 10, 5 se esse culpae

¹⁾ Siglorum explicatio: *P* = cod. Pithoeanus, *R* = cod. Remensis, *V* = cod. Vaticanus, *N* = Neapolitanus, ω = codices. Mea ipsius inuenta Σ Graeco significabam; quae uncis inclusa leguntur, additamenta sunt partim aliorum, partim mea.

²⁾ Nisi audacius foret, libenter scriberem 'secundamque isum sortis tribuetis mihi' recepta sane Graeca uoce ἴσος.

noxiam Σ proximam ω ; nota loquendi formula ex Tacitino sermone. I 11, 8 novoque turbat bestias minaculo Σ miraculo ω sed inepte; nam asinum oncare certe nihil 'mirum' est, attamen nouum et inusitatum erat pro terriculo hac asinina oncatione uti vel potius, ut poëtae placuit pro 'minaculo', quod unice rectum esse arbitror, etsi huius uocis alias nec uola apparet nec uestigium. I 12, 14 ut illa mihi profuerint Σ cum *PR*, quibus tamen satis peruerse 'quam' intrusum est. I 13, 2 fere (= plerumque) dat poenas Σ cum *PR*; neque enim hic de seritate sed de certitate poenae sermo est. I 13, 10 dimisit *Hartelius*, emisit ω . I 13, 13 ingenium quantum leuet uirtutem Σ cunctanter; ualet uirtute ω . I 14, 8 i. m. a. s. t. *R*, ibidem 11 medicum *PR Hartelius*. I 15, 1 ciuium ω , ibid. 2 nil praeter dominum, non res Σ domini mores ω . I 16, 1 sponso Σ : sponsore ω ; ubi sponsum substantiui uice fungitur sicut apud Ciceronem Quinct. 32. Ibidem 2 mala indere *Hartelius*: mala uidere ω . I 20, 6 periire ibi Σ ibi periire ω . I 22, 12 imprudentibus Σ ex ω . I 24, 5 an bove esset flatior Σ : latior ω sine sensu, si uersum 8. respexeris et locum Petronii addideris c. 45 unus alicuius flaturae fuit Thraex. I 25, 5 ex libris nouum uersum intuli: otio// sed pōta accede Nili temere; at sēdulo Σ otius pota accede noli timere sedulo ait at *PR*. Nota, quod alibi substantium neutri generis 'potum' (= potus, potio) non inueniatur; est autem idem dicendi genus, quod habes I 16, 1 sponso coll. I 1, 8 ad meos haustus. I 28, 5 prosecuta *L. Müllerus*, persecuta *PR*, ibid. 10 hosti dolorem . . . mittens Σ miscens ω , ibid. 12 reddidit *L. Müllerus* deteriores fontes secutus, tradidit *PR*.

II 1, 5 narrantis *Graevius*, narrandi ω . Ibid. 11, 12 lector accipiat uelim sic[ut] rependet illi *Hartelius* ex *PR*. II 5, tit. TIBERIUS CAESAR Σ ITEM CAESAR ω . Ibid. 16 iactans officium choae Σ (= τῆς χοῆς, fundendi) cum accepta sint Phaedro nomina Graecanica: come ω metro aduersante. Ibid. v. 20 sqq. uersuum ordinem immutauit Σ praeunte *Hartelio*, praeterea v. 21 ubi putauit Σ , ut putauit *PR*. II 7, tit. sectores Σ (cf. sectores illos sonarios apud Plautum) uectores *PR*, quod uulgo pessime commutant in: raptores. Ibid. 4 ille oncat diues Σ : ille onere diues *PR* structura impeditissima. II 8, 11 nil adeo *Hartelius* ideo ω . II fin. 3 patere scirent nomini (= gloriae) ut cuncti uiam Σ : patere homini s. u. c. u. *PR*. Ibid. 12 ad aures peruenit suas (= idoneas) *Hartelius*, tuas ω . Ibid. 15

rabulis *Baehrensii*: ab illis ω . Ibid. 17 ne quicquam possent, ni meliores carpere Σ : nec ω possunt *R* possint *P* nisi ω , ceterum uersum ab aliis haud recte exturbatum tutatus est *Zornius*.

III init. 22 et laude inuita[n]te hanc in uitam incubuerim *Hartelius*: inuita u. i. h. ω . Ibid. 38 ego illius pro semita feci uiam Σ : ego porro illius ω . Ibid. 39 et concitauit Σ : cogitauit ω . Ibid. 52 Scythes Σ Scythae ω . III 2, 1 a respectis Σ : despectis ω . III 6, 9 nam ubi Σ cum *PR*; namque ea quae *L. Muellerus* de synizesi in hac uersus sede non admittenda protulit, ea neque aliis neque mihi persuadere poterit. III 7, 3 dein salutant inuicem *uulgo* et nuper *Hartelius*: salutantes *PR*. Ibid. 25 age si quo abire *V*. Ibid. 27 saginari nolo ut liber Σ praeunte *Maehlyo*, qui satiari contra sensum scripserat: regnare n. liber ut *PR*, libri iuniores hoc loco interpolati sunt. III 13, 13 talem tulit iis sententiam Σ : t. sustulit s. *PR*; praeierat *Hartelius* istis coniciens. Ibid. 14, 13 (animus) ut redeat sibi Σ tibi *PR*. III 17, 10 deorum [in]gentium Σ gentium *PR* genitor *V*, quo bene quadrat illud $\delta\iota\varsigma\ \tau\alpha\upsilon\tau\acute{o}\nu\ \eta\mu\acute{\iota}\nu\ \epsilon\acute{\iota}\pi\epsilon\nu\ \delta\ \sigma\omicron\phi\omicron\varsigma\ \text{Αισχύλος}$. III fin. 27 Me et grátulari pátere iudició tuo Σ : gratulari me latere *R* et gr. m. latere *P*; de synizesi cf. ad III 6, 9.

IV. libri prologus hic longe aliter a me edetur, atque in editionibus prioribus factum est, quippe cum editores neglecta librorum memoria alius alium exscribere solerent. Sunt autem in hoc prologo inmutata haec. u. 1. operis cum habere destinasset terminum in hoc, ut . . . Σ ; libri autem soluto sane metro: c. d. t. o. h. i. h. *PR*. Ibid. 3 damnavi [tamen] Σ . Ibid. 4 nam siquis talis etiam titilli est, uti [uel] illud ipsum Σ secundum librorum memoriam, in quibus exaratum est: n. s. t. e. est tituli ut illum ipsum *PR*. Ibid. 5 quo[quo] damnavit pacto Σ quo pacto damnavit *PR*. Ibid. 5 sq. edi curavi inuerso eo ordine, quo in libris sunt. Ibid. 10 quoniam caperis fabulae ω (graeco dativo). Ibid. 14 usu uetusto generis (= $\lambda\acute{\epsilon}\xi\epsilon\omega\varsigma$) Σ genere *PR*. Ibid. 15 quartum libellum dum uacue perlegas Σ dum uariae perleges *PR*. Ibid. 19 dignumque longa iudicatis me mora (= aeuo) Σ memoria *PR* sine sensu. Tandem ibidem 20 plausum [m]ire desero Σ plausum ire desidero *PR*; inlitteratum enim *Scioppius* praeclare emendauerat. IV 1, 9 iocati *Heinsius* egregie pro librorum: locuti *PR*. IV 2, 2 nil habemus magnum Σ nihil habemus manu *PR*. Ibid. 14 comprehensus *Rittershusius* compressus ω . Ibid. 15 periit, deinde *Bentleius* deinde perit ω .

Ibid. 16 aliquot [tunc] uenit saeculis retorridus Σ cum libris. IV 7, 3 pare! labellum s. p. Σ : par libellum ω ; labellum *Bongarsius*, *Bentleio* adsentiente. Ibid. 16 caede patria Σ : patris ω . Ibid. 20 iusto . . . exemplo imperi Σ ex parte *Heinsium* (iusti . . . imperi) secutus; libri: imperium. IV 8, 4 si qua res esset sibi *Hartelius* cibi ω . IV 17, 8 functus periculis Σ : factus ω plane insanum reddentes poetam. IV 20, 26 nequod *Schefferus* nequid ω . IV 21, 1 quid iudicare cogitat liuor modo? Σ cum libris, ubi tamen 'cogitur' exstat. Editores, dum uersui sequentia continuant, orationem mirum in modum infringunt. IV 24, 5 sq. secundum Müllereri sententiam inter se extremas uersuum uoces permutauit. IV 25, 6 certo condixit pretio Σ conduxit ω . Ibid. 14 ut ne . . . sentiant *V* Σ praeceunte *Hartelio*, qui 'sentias' proposuerat. In libris melioribus est: sentiam *PR*.

V 1, 15 in conspectu meo audet uenire ω , quod ego tutor ita tamen, ut 'uēnire' intellegam de homine se ipsum aliis uendente. *V* 3, 11 docet [ei] ueniam dari Σ ueniam dari docet ω . Ibid. 12 quia Σ (intricata sane enuntiati structura): quam ω . *V* 4, 5 tuum libenter *Pithoeus* l. t. *PR*. Ibidem — quod iis qui uerborum fata accuratius secuntur magni momenti esse uidebitur — rarissimum 'hauendi' uerbum seruatum est in libris: qui rapuere diuitias, habent ω , hauent Σ , cum oppositum sit uersu 10 perierunt. *V* 5, 2 praeiudicio *Baehrensium*. Ibid. 26 et derisurus, non spectaturus silet Σ pro iudicio ω os . . . os sit et *PR*, . . . us . . . us sedet *NV*. *V* 7, tit. PROCAX cum libris. Ibid. necopinus *Neueletus* nec opia sed *P*. Ibid. dum uehit curatio Σ : uenit ω . Ibid. 17 sq. audaci sane conatu mihi sic uisus sum restituisse:

et incipiebat Princeps adduci rei
ingrediā se reducit, ut tantummodo
ipso ludorum ostenderet sese die.

PR enim exhibent: e. i. p. abduci reum ingredi a se r. pretio precibus, ut e. q. s. atque primum quidem illud rei <antique scriptum rei> quam facile in reū deuenire potuerit, unusquisque intellegit; 'ingredia' autem, quae uox — si lexicis fides — nulla est, recte tamen formata est ut inedia, inopia, incuria alia et significat deficientem progrediendi facultatem.

Appendicis fabulas cur Phaedro falso adscriptas censeam, pluribus explicare non huius loci uidetur esse. Emendandi

autem conamina in ipsis illis pseudophaedrianis adhibita haec fere sunt.

App. 2, 4 quae cuique . . . animali dedit Σ quaecumque V . Ibid. 6 duritiam tauri Σ cunctanter; gloriam V , quod fere de cornibus nugatorie intellegunt. 4, 22 facile ipse [ego] consentio Σ ego omisit V . 5, 3 agit Σ cum V . Ibid. 6 ostendit [esse] sine fine hominum miserias Σ o. h. s. f. m. V . 6, 1 ius utile nobis quod sit Σ utilius nobis quid sit VN . Ibid. 2 famosum Parnasum Σ fecit ex formoso libri V monte. Ibid. 3 quode Σ cunctanter: qu. d N quido V . Ibid. 10 ferroque hostem Σ hostem ferroque V . Ibid. 13 stigmâte inpios (= inurite stigmati notā) Σ : castigate V . Ibid. 17 namque dixit perditis *Hartelius* nam quae dixit perdidit VN . 8, 20 licet enim? uerum Σ : licet? Enimvero *uulgo*. 16, 2 gloriose . . . uehi Σ : gloriosa V . Ibid. 6 societas coepit fera *Müllerus* c. f. s. VN . 17, 8 inpar dolori *Hartelius* pari dolore VN . 18, 9 si estum uocatur Σ estu V aestu N . Notum est uulgarem sermonem his formis usum esse: comestor, comestus. Ita estus quoque legitur apud Sex. Plac. de med. 11, 4. Praeterea cum talia supina saepissime litteram finalem amittant, qua de re nuperrime Brandtius in *Archio* egit, librorum estu quoque bene defendi posse credo. Ibid. 14 pro[loqui] Σ . 19, 1 equum a quadriga Σ ; et V , unde *Müllerus* falso ec. 'Equus a quadriga' scilicet, ut 'seruus ab epistulis' dictum est. 20, 4 haeserunt cancri simul Σ : s. h. c. V . 21, 7 cum . . . horrore haesisset diu Σ : orrore V , errore N . 22 tit. nil tam Σ nil ita N . 26, 1 celeri cum fugeret péde uenatorém lepus Σ : cum uen. c. p. f. l. V . 29, 1 praeuolantem Σ : praeter uolantem V ; cf. praefluere et praeterfluere, alia eiusmodi.

Haec sunt, de quibus nunc quidem pro talium praefationum angustis lecturos uoluerim commonefecisse. Alia et fortasse meliora tempus suum proferet.

Dabam Vindobonae cal. Iun. MDCCCXCIII.

Iosephus Maria Stowasser.

Notizen über Phädrus.

Phädrus war nach seinem eigenen Zeugnis thracischer Abstammung (III, prol. 17), kam aber früh in lateinische Schulen (III, epil. 34). Nach der Überschrift der Sammlung war er Freigelassener des Augustus. Sein Leben aber fällt noch unter Tiberius und Caligula. Ursprünglich wollte er nur als Bearbeiter äsopischer Fabeln gelten, vom zweiten Buche an schiebt er auch eigene Erfindungen ein. Ein Mißverständnis seiner Gedichte brachte ihm eine Anklage des unter Tiberius allmächtigen Sejanus. Er wendet sich daher im Prolog des dritten Buches an seinen Gönner Eutychus um Hilfe. Dieser Eutychus ist höchst wahrscheinlich der bekannte Wagenlenker und Günstling des Caligula. Daraus ergibt sich, daß die beiden ersten Bücher vor 31 n. Chr. (Sturz des Sejanus) geschrieben sind, während das dritte Buch etwa 40 n. Chr. erschien. Die Personen Particulo und Philetus, denen das vierte und fünfte Buch gewidmet sind, kennt man nicht. Die Fabelsammlung des Phädrus errang sich im Alterthum wenig Anerkennung, da man die Mängel seiner poetischen Darstellung wohl erkannte, wurde aber im Mittelalter sehr geschätzt und vielfach nachgebildet.

PHAEDRI
[AVGVSTI LIBERTI]
FABVLARVM AESOPIARVM
LIBER PRIMVS.

Prologus.

Aesópus auctor quám materiam répperit,
Hanc égo polivi vérsibus senáriis.
Dupléx libelli dós est: quod risúm movet
Et quód prudenti vítam consilió monet.
Calúmniari síquis autem vóluerit, 5
Quod ádeo res loquántur, non tantúm ferae,
Fictís iocari nós meminerit fábulis.

1. Lupus et Agnus.

Ad rívum eundem lúpus et agnus vénerant
Siti compulsi; súperior stabát lupus
Longéque inferior ágnus. Tunc fauce ínproba
Latro íncitatus iúrgii causam íntulit.
Cur, ínquit, turbuléntam fecistí mihi 5
Aquám bibenti? Lániger contrá timens:
Qui póssum, quaeso, fácere, quod quererís, lupe?
A té decurrit ád meos haustús liquor.
Repúlsus ille véritatis víribus:
Ante hós sex menses mále, ait, dixistí mihi. 10
Respóndit agnus: Équidem natus nón eram.

Pater hércle tuus [ibi], inquit, maledixít mihi.
Atque ita correptum lácerat iniustá nece.

Haec própter illos scripta est homines fábula,
Qui fictis causis innocentes ópprimunt.

15

2. Ranae regem petierunt.

Athénæ cum florérent aquis légibus,
Procáx libertas civitatem miscuit
Frenúmque solvit prístinum licéntia.
Hic cóspiratis fáctionum pártibus
Arcém tyrannus óccupat Pisistratus.
Cum trístem servitútem flerent Áttici,
(Non quía crudelis ille, sed quoniám grave est
Omne insüetis ónus) et coepissént queri,
Aesópus talem túm fabellam réttulit.

5

Ranae vagantes liberis palúdibus
Clamóre magno régem petiere á Iove,
Qui dissolutos móres vi compésceret.
Patér deorum risit atque illís dedit
Parvúm tigillum, míssum quod subitó vadi
Motú sonoque térruit pavidúm genus.
Hoc mérsu limo cúm iaceret díutius,
Forte úna tacite prófert e stagnó caput
Et éxplorato rége cunctas évocat.

10

Illæ timore pósito certatim ádnatant
Lignúm superque túrba petulans insilit.
Quod cum inquinassent ómni contumélia,
Aliúm rogantes régem misere ád Iovem,
Inútilis quoniam ésset qui fuerát datus.
Tum mísit illis hýdrum, qui dente áspero
Corripere coepit singulas. Frustrá necem
Fugitánt inertes, vócem praecludít metus.
Furtim igitur dant Mercúrio mandata ád Iovem,
Adflíctis ut succúrrat. Tunc contrá deus:

15

20

25

Quia nóluistis véstrum ferre, inquit, bonum,
 Malúm perferte. — Vós quoque, [o] civés, ait, 30
 Hoc sústinete, máius ne veniát malum.

3. Graculus superbus et pavo.

Ne glóriari líbeat alienis bonis
 Suóque potius hábitu vitam dégere,
 Aesópus nobis hóc exemplum pródidit.
 Tuméns inani gráculus supérbia,
 Pennás, pavoni quae deciderant, sústulit 5
 Seque éxornavit. Deinde contemnéns suos
 Se inmíscuit pavónum formosó gregi.
 Illi ínpudenti pénnas eripiúnt avi
 Fugántque rostris. Mále mulcatus gráculus
 Redíre maerens coépit ad propriúm genus; 10
 A quó repulsus tristem sustinuit notam.
 Tum quídam ex illis, quós prius despéxerat:
 Conténtus nostris sí fuisses sédibus
 Et quód natura déderat voluissés pati,
 Nec íllam expertus ésses contuméliam 15
 Nec hánc repulsam túa sentiret cálamitas.

4. Canis per fluvium carnem ferens.

Amíttit merito próprium, qui alienum ádpetit.
 Canis per flumen cárnem dum ferrét natans,
 Lymphárum in speculo vídit simulacrúm suum,
 Aliámque praedam ab áltero ferrí putans
 Eripere voluit: vérum decepta áviditas, 5
 Et, quém tenebat, ore dimisít cibum,
 Nec, quém petebat, pótuit adeo adtingere.

5. Vacca et capella, ovis et leo.

Nunquám est fidelis cúm potenti sócietas:
 Testátur haec fabélla propositúm meum.

Vacca ét capella et pátiens ovis iniúriæ
 Socii fuere cúm leone in sáltibus.
 Hi cúm cepissent cérvum vasti córporis. 5
 Sic ést locutus pártibus factis leo:
 Ego primam tóllo, dóminor quia [uobís] leo
 Secúndam quaestum sórtis tribuetís mihi;
 Tum, quía plus valeo, mé sequetur tértia —
 Malo ádficietur, síquis quartam tétigerit. 10
 Sic tótam praedam sóla improbitas ábstulit.

6. Ranae ad Solem.

Vicini furis célebres vidit núptias
 Aesópus et contínuo narrare incipit:
 Vxórem quondam Sól cum vellet dúcere,
 Clamórem ranae sústulere ad sídera.
 Convicio permótus quaerit Iúppiter 5
 Causám querellæ. Quaédam tum stagni incola:
 Nunc, inquit, omnes únus exurit lacus
 Cogítque miseras árida sede émorí.
 Quidnám futurum est, sí crearit líberos?

7. Vulpes ad personam tragicam.

Persónam tragicam fórte vulpes viderat:
 O quánta species, inquit; cerebrum nón habet!
 Hoc illis dictum est, quibus honorem et glóriam
 Fortúna tribuit, sénsu communem ábstulit.

8. Lupus et gruis.

Qui prétium meriti ab ínprobis desiderat,
 Bis péccat: primum quóniam indignos ádiuvat;
 Inpúne abire deínde quia iam nón potest.
 Os dévoratum fáuce cum haererét lupi,
 Magnó dolore victus coepit singulos 5
 Inlicere pretio, ut illud extraherént malum.

Tandém persuasa est iúre iurandó gruis,
 Gulaéque credens cólli longitúdinem,
 Periculosam fécit medicinám lupo.
 A quó cum pactum flágitaret praémium: 10
 Ingráta es, inquit, óre quae nostró caput
 Incólume abstuleris ét mercedem póstules.

9. Passer ad leporem consiliator.

Sibi nón cavere et áliis consiliúm dare
 Stultum ésse paucis óstendemus vérsibus.
 Opprémum ab aquila flétus [in]ridéns graves
 Leporem óbiurgabat pásser: Ubi pernícitas
 Nota, inquit, illa est? Quíd ita cessarúnt pedes? 5
 Dum lóquitur, ipsum accípiter necopinúm rapit
 Questúque vano clámitantem intérfecit.
 Lepús semanimus: Mórtis en solátia!
 Qui módo securus nóstra inridebás mala,
 Similí querella fáta deplorás tua. 10

10. Lupus et vulpes iudice simio.

Quicúmque turpi fráude semel innótuit,
 Etiám si verum dícit, amittít fidem.
 Hoc ádtestatur brévis Aesopi fábula.
 Lupus árguebat vúlpem furti crimine;
 Negábat illa se ésse culpaé nóxiam — 5
 Tunc iúdex inter illos sedit símius.
 Utérque causam cúm perorassént suam,
 Dixisse fertur símius senténtiam:
 Tu nón videris pérdidisse, quód petis;
 Te crédo subripuisse, quod pulchré negas. 10

11. Asinus et leo venantes.

Virtútis expers vérbis iactans glóriam
 Ignótos fallit, nótis est derísui.

Venári asello cómite cum vellét leo,
 Contéxit illum frútice et admonuít simul,
 Ut insüeta vóce terrerét feras; 5
 Fugiéntes ipse excíperet. Hic aurítulus
 Clamórem subito tóti tollit víribus
 Novóque turbat béstias mináculo.
 Quae dúm paventes éxitus notós petunt,
 Leónis adffigúntur horrendo ínpetu. 10
 Qui póstquam caede féssus est, asinum évocat
 Iubétque vocem prémere. Tunc ille ínsolens:
 Qualis videtur ópera tibi vocis meae?
 Insignis, inquit, síc ut, nisi nóssem tuum
 Animúm genusque, simili fugissém metu. 15

12. Cervus ad fontem.

Laudátis utilióra, quae contémpseris,
 Saepe inveniri haec [áss]erit narrátio.
 Ad fóntem cervus, cúm bibisset, réstitit
 Et in liquore vídit effigiém suam.
 Ibi dúm rámosa mírans laudat córnua 5
 Crurúmque nimiam ténuítatem vítuperat,
 Venántum subito vóci bus contérritus
 Per cámpum fugere coépít et cursú levi
 Canés elusit. Silva tum exceptít ferum,
 In quá retentis ínpeditus córnibus 10
 Lacerári coepit mórsibus saevis canum.
 Tunc móriens vocem hanc édidisse dícitur:
 O me ínfelicem! quí nunc demum intéllego,
 Ut illa mihi profuérint, quae despéxeram,
 Et quae laudaram, quántum luctus hábuerint. 15

13. Vulpes et corvus.

Qui sé laudari gaúdet verbis súbdolis,
 Feré dat poenas túrpi paeniténtia.

Cum dé fenestra córvus raptum cáseum
 Comésse vellet, célsa residens árbore,
 Vulpés hunc vidit, deínde sic coepít loqui: 5
 O qui tuarum, córve, pennarúm est nitor!
 Quantúm decoris córpore et vultú geris!
 Si vócem haberes, núlla prior alés foret.
 At ille, stultus dúm vult vocem osténdere,
 Dimísit ore cáseum, quem céleriter 10
 Dolósa vulpes ávidis rapuit déntibus,
 Tum démum ingemuit córvi deceptus stupor.
 [Hac ré probatur, ingenium quantúm leuet
 Virtútem; semper praevalet sapientia.]

14. Ex sutore medicus.

Malús cum sutor ínopia depérditus
 Medicínam ignoto fácere coepissét loco
 Et vénditaret fálsó antidotum nómine,
 Verbósis adquisívit sibi famám strophis.
 Hinc, cúm iaceret mórbo confectús gravi, 5
 Rex úrbis eius éxperiendi grátia
 Scyphúm poposcit: fúsa dein simuláns aqua
 Illíus miscere ántidoto se tóxicum,
 Ebíbere iussit ípsum posito praémio.
 Timóre mortis ille tum conféssus est 10
 Non ártis ulla médicum se prudéntia,
 Verúm stupore vúlgi factum nóbilem.
 Rex ádvocata cóntione haec édídít:
 Quantaé putatis ésse vos deméntiae,
 Qui cápita vestra nón dubitatis crédere, 15
 Cui cálceandos némo commísit pedes?
 Hoc pértinere vére ad illos díxerim,
 Quorúm stultitia quaéstus impudéntiae est.

15. Asinus ad senem pastorem.

In principatu cōmmutando ciuium
 Nil praeter dominum, nōn res mutant paúperes.
 Id esse verum párra haec fabella indicat.

Asellum in prato tímíduş pascebát senex.
 Is hóstiũ clamóre subito térrítus 5
 Suadébat asino fúgere, ne possént capi.
 At ille lentus: Quaéso, num binás mihi
 Clitéllas inpositúrum victorém putas?
 Senéx negavit. Érgo — quid refért mea,
 Cui sérviam? clitéllas dum portém meas. 10

16. Ovis, cervus et lupus.

Fraudátor homines cum ádvocat sponso ínprobo,
 Non rem éxpedire, séd mala indere éxpetit.

Ovém rogabat cérvus modium trítici
 Lupó sponsore. At illa praemetuéns dolum:
 Rapere átque abire sémper adsuevíť lupus, 5
 Tu dé conspectu fúgere veloci ímpetu;
 Vbi vós requiram, cúm dies advénerit?

17. Ovis, canis et lupus.

Solént mendaces lúere poenas málefici.
 Calúmniator áb ove cum peterét canis,
 Quem cómmodasse pánem se conténderet,
 Lupús citatus téstis non unúm modo
 Debéri dixit, vérum adfirmavít decem. 5
 Ovis damnata fáľso testimónio
 Quod nōn debebat sólvit. Post paucós dies
 Bidéns iacentem in fóvea conspexít lupum:
 Haec, ínquit, merces fraúdis a superis datur.

18. Canis parturiens.

Habént insidias hóminis blanditiaé mali;
 Quas út vitemus, vérsus subiecti monent.

Canis parturiens, cūm rogasset alteram,
 Vt fētum in eius tūgurio deponeret,
 Facile impetravit: dein reposcenti locum 5
 Precēs admovit, tēpus exorāns breve,
 Dum firmiores cātulos posset dūcere.
 Hoc quóque consumpto flāgitari vālidius
 Cubile coepit: Sī mihi et turbaē meae
 Par, inquit, esse pótueris, cedám loco. 10

19. Canes famelici.

Stultūm consilium nōn modo effectū caret,
 Sed ad perniciem quóque mortales devocat.
 Coriūm depressum in flúvio viderūnt canes.
 Id út comesse extráctum possent fácilius,
 Aquám coepere bībere: sed ruptī prius 5
 Periére ibi, quam quod pétierant contingerent.

20. Leo senex, aper, taurus et asinus.

Quicūmque amisit dignitatem pristinam,
 Ignávis etiam iocus est in casú gravi.
 Deféctus annis ét desertus viribus
 Leo cūm iaceret spíritum extremūm trahens,
 Apér fulmineis ad eum venit déntibus 5
 Et vīdicavit ictu veterem iniúriam.
 Inféstis taurus móx confodit córnibus
 Hostile corpus. Ásinus, ut vidit ferum
 Impúne laedi, cálcibus frontem éxtudit.
 At ille exspirans: Fórtes indigne tuli 10
 Mihi insultare: té, naturae dédecus,
 Quod férre cogor, cérte bis videór mori.

21. Mustela et homo.

Mustéla ab homine prénsa, cum instantém necem
 Effúgere vellet: Párce, quaéso, inquit, mihi,

Quae tibi molestis múribus purgó domum.
 Respóndit ille: Fáceres si causá mea,
 Gratum éssset et dedissem veniam súpplici. 5
 Nunc quíá laboras, út fruaris réliquiis,
 Quas súnť rosuri, símul et ipsos dévores,
 Noli ímputare vánum beneficiúm mihi.
 Atque íta locutus ímprobam letó dedit.
 Hoc ín se dictum débent illi agnóscere, 10
 Quorúm privata sérvit utilitás sibi
 Et méritum inane iáctant imprudentibus.

22. Canis fidelis.

Repénte liberális stultis grátus est,
 Verúm peritis ínritos tendit dolos.
 Noctúrñus cum fur pánem misissét cani,
 Obiécto temptans án cibo possét capi:
 Heus, ínquit, linguam vís meam praeclúdere, 5
 Ne látrem pro re dómini? Multum fálleris.
 Namque ísta subita mé iubet benígnitas
 Vigiláre, facias né mea culpá lucrum.

23. Rana rupta et bos.

Inóps, potentem dúm vult imitatí, perit.
 In práto quondam rána conspexit bovem
 Et tácta invidia tántae magnitúdinis
 Rugósam inflavit péllem: tum natós suos
 Intérrogavit, án bove esset flátior. 5
 Illí negarunt. Rúrsus intendit cutem
 Maióre nisu et símili quaesivít modo,
 Quis máior esset. Illi dixerúnt bovem.
 Novíssime indignáta dum vult válidius
 Infláre sese, rúpto iacuit córpore. 10

24. Canes et corcodili.

Consilia qui dant práva cautis hóminibus,
Et pérduñt operam et déridentur túrpiter.

Canés currentes bíbere in Nílo flúmine,
A córcodilis né rapiantur, tráditum est.
Igitúr cum currens bíbere coepissét canis, 5
Sic córcodilus : Quám libet lambe ótio
Et póta accede Níli temere, at sédulo
Nolí vereri. At ille : Facerem me hércules,
Nisi ésse scirem cárnis te cupidúm meae.

25. Vulpes et ciconia.

Nulli nocendum : síquis vero laéserit,
Multándum simili iúre fabella ádmonet.

Vulpés ad cenam dicitur cicóniam
Prior invitasse et illi in patina líquidam
Posuisse sorbitiónem, quam nulló modo 5
Gustáre esuriens pótuerit cicónia.
Quae vúlpem cum revocásset, intritó cibo
Plenám lagonam pósuit : huic rostrum ínserens
Satiátur ipsa et tórquet convivám fame.
Quae cúm lagonae cóllum frustra lámberet, 10
Peregrínam sic locútam volucrem accépiimus :
Sua quisque exempla débet aequo animó pati.

26. Canis et thesaurus et vulturius.

[Haec rés avaris ésse conveniéns potest
Et qui húmiles nati díci locupletés student.]

Humána effodiens óssa thesaurúm canis
Invénit et, violárat quia Manés deos,
Iniécta est illi dívtiarum cúpiditas, 5
Poenás ut sanctae Réligioni péndereť.
Itaque aúrum dum custódit oblitus cibi,

Famé est consumptus; quém stans vulturiús super
 Fertúr locutus: Ó canis, meritó iaces,
 Qui cóncupisti súbito regalés opes 10
 Trivió conceptus, éducatús stércore.

27. Vulpes et aquila.

Quamvís sublimes débent humiles métuere,
 Vindicta docili quíá patet sollértiae.
 Vulpínos catulos áquila quondam sústulit
 Nidóque posuit púllis, escam ut cárperent.
 Hanc prósecuta máter orare incipit, 5
 Ne tántum miserae lúctum importarét sibi.
 Contémpsit illa, túta quippe ipsó loco.
 Vulpés ab ara rápuit ardentém facem
 Totámque flammis árborem circúmdedit
 Hosti dolorem dámno mittens sánguinis. 10
 Aquila, út periclo mórtis eriperét suos,
 Incólumes natos súplex vulpi reddidit.

28. Ranae metuentes taurorum proelia.

Humilés laborant, úbi potentes díssident.
 Rana ín palude púgnam taurorum íntuens:
 Heu quánta nobis ínstat perniciés! ait.
 Interrogata ab ália, cur hoc díceret,
 De princípato cum illi certarént gregis 5
 Longéque ab ipsis dégerent vitám boves:
 Est státio separáta ac diversúm genus;
 Sed púlsus regno némoris qui profúgerit,
 Palúdis in secréta veniet látibula
 Et próculcatas óbteret duró pede. 10
 Ita cáput ad nostrum fúror illorum pértinet.

29. Milvus et columbae.

Qui sé committit hómini tutandum ínprobo,
 Auxília dum requírit, exitium ínvenit.

Colúmbae saepe cūm fugissent milūum
 Et celeritate pēnnae vitassent necem,
 Consilium raptor vērtil ad falláciam 5
 Et gēnus inerme tāli deceptit dolo:
 Quaré sollicitum pótius aevum dūcitis,
 Quam régem me creátis icto foédere,
 Qui vós ab omni tūtas praestem iniúria?
 Illaé credentes trádunt sese milūo; 10
 Qui régnum adeptus coépít vesci singulas
 Et éxercere impérium saevis únguibus.
 Tunc dé relicuis úna: Merito pléctimur.

LIBER SECVNDVS.

Auctor.

Exémpilis continétur Aesopí genus;
 Nec áliud quicquam pér fabellas quaéritur,
 Quam córrigatur érror ut mortálium
 Acuátque sese diligens indústria.
 Quicúmque fuerit érgo narrantis iocus, 5
 Dum cápiat aurem et sérvet propositúm suum,
 Re cómmendatur, nón auctoris nómine.
 Equidem ómni cura mórem servabó senis,
 Sed sí libuerit áliquíd interpónere,
 Dictórum sensus út delectet várietas, 10
 Bonás in partes léctor accipiát velim
 Sic, [ut] rependet illi brevitás gratiam.
 Cuiús verbosa né sit commendátio,
 Adténde, cur negáre cupidís débeas,
 Modéstis etiam offérre, quod non pétierint. 15

1. Iuencus, leo et praedator.

Supér iuencum stábat deiectúm leo.
 Praedátor intervénit partem póstulans.

Darem, inquit, nisi soléres per te súmere :
 Et inprobum reiécit. Forte innóxius
 Viátor est dedúctus in eundém locum 5
 Feróque viso réttulit retró pedem.
 Cui plácidus ille : Nón est, quod timeás, ait ;
 Et, quae debetur párs tuae modéstiae,
 Audácter tolle. Túnc diviso térgore
 Silvás petivit, hómini ut accessúm daret. 10
 Exémplum egregium prórsus et laudábile ;
 Verúm est aviditas díves et paupér pudor.

2. Aesopus ad quendam de successu inproborum.

Lacerátus quidam mórsu vehementi canis
 Tinctúm cruore pánem misit málefico,
 Audíerat esse quód remedium vúlneris.
 Tunc sic Aesopus : Nóli coram plúribus
 Hoc fácere canibus, né nos vivos dévorent, 5
 Cum scíerint esse tále culpae praémium.
 Succéssus inprobórum plures álicit.

3. Aquila, feles et aper.

Aquila in sublimi quércu nidum fécerat ;
 Felés cavernam náncta in media pépererat ;
 Sus némoris cultrix fétum ad imam pósuerat.
 Tum fórtuitum féles contubérnium
 Fraude ét scelesta sic evertit málitia. 5
 Ad nidum scandit vólucris : Perniciés, ait,
 Tibi paratur, fórsan et miseraé mihi ;
 Nam fódere terram quód vides cotidie
 Aprum insidiosum, quércum vult evértere,
 Vt nóstram in plano fácale progeniem ópprimat. 10
 Terróre offuso et pérturbatis sénsibus
 Derépit ad cubíle saetosae suis :
 Magno, inquit, in periclo sunt natí tui ;

Nam, simul exieris pástum cum teneró grege,
 Aquilá est parata rápere porcellós tibi. 15
 Hunc quóque timore póstquam complevit locum,
 Dolósa tuto cóndidit sesé cavo.
 Inde évagata nóctu suspensó pede,
 Vbi éscá se replévit et prolém suam,
 Pavórem simulans próspicit totó die. 20
 Ruínam metuens áquila ramis désidet;
 Apér rapinam vítans non prodít foras.
 Quid múlta? Inedia súnť consumpti cúm suis
 Felísque catulis lárgam prae buerúnt dapem.
 Quantum hómo bilinguis saépe concinnét mali, 25
 Documéntum habere stúlta credulitás potest.

4. Tiberius Caesar ad atriensem.

Est árdalionum quaédam Romae nátio,
 Trepidé concursans, ócupata in ótio,
 Grátis anhelans, múlta agendo níl agens,
 Sibí molesta et áliis odiosíssima.
 Hanc émendare, sí tamen possúm, volo 5
 Verá fabella: prétium est operae adténdere.

Caesár Tiberius cúm petens Neápolim
 In Misenensem villam venissét suam,
 Quae mónte summo pósita Lucullí manu
 Prospéctat Siculum et réspicit Tuscúm mare: 10
 Ex álticinetis únus atriénsibus,
 Cui túnica ab umeris línteo Pelúsio
 Erát destricta, círris dependéntibus,
 Perámbulante laéta domino víridia,
 Alvéolo coepit líneo conspérgere 15
 Humum aéstuantem, iáctans officiúm choae,
 Sed déridetur. Índe notis fléxibus
 Praecúrrit alium in xýstum, sedans púlverem.
 Agnóscit hominem Caésar remque intellegit.

Heus! inquit dominus. Ille enimvero ádsilit 20
 Donátionis álacer certae gaudio,
 Ubí putauit ésse nescioquid boni.
 Tum sic iocata est tánta maiestás ducis:
 Non múltum egisti et ópera nequiquám perit;
 Multó maioris álapae mecum véneunt. 25

5. Aquila et cornix.

Contrá potentes némo est munitús satis;
 Si véro accessit cónsiliator máleficus,
 Vis ét nequitia quicquid oppugnánt, ruit.
 Aquila ín sublime sústulit testúdinem.
 Quae cum ábdidisset córnea corpús domo 5
 Nec úllo pacto laédi posset cóndita,
 Venit per auras cónix et proptér volans:
 Opímam sane praédam rapuisti únguibus;
 Sed nísi monstraro, quid sit faciendúm tibi,
 Graví nequiquam té lassabit póndere. 10
 Promissa parte suádet, ut scopulúm super
 Altís ab astris dúram inlidat córticem,
 Qua cómminuta fácale vescatúr cibo.
 Indúcta verbis áquila monitis páruit
 Simul ét magistrae lárge divisit dapem. 15
 Sic túta quae natúrae fuerat múnere,
 Inpár duabus óccidit tristí nece.

6. Muli duo et sectores.

Muli gravati sárcinis ibánt duo.
 Vnús ferebat fiscos cum pecúnia,
 Altér tumentes múlto saccos hórdeo.
 Ille óncat dives célsa cervice éminens
 Clarúmque collo iáctans tintinnábulum, 5
 Comés quieto séquitur et placidó gradu.
 Subitó latrones éx insidiis ádvolant

Intérque caedem férro mulum saúciant,
 Diripiunt nummos, néglegunt vile hórdeum.
 Spoliátus igitur cásus cum flerét suos: 10
 Equidem, inquit alter, mé contemptum gaúdeo,
 Nam níl amisi néc sum laesus vúlnerē.

Hoc árgumento túta est hominum ténuitas;
 Magnaé periclo súnt opes obnóxiae.

7. Cervus ad boves.

Cervús nemorosis éxcitatus látibulis,
 Vt vénatorum fúgeret instantém necem,
 Caecó timore próximam villám petit
 Et ópportuno sé bovili cóndidit.
 Hic bós latenti: Quidnam voluistí tibi, 5
 Infélix, ultro qui ád necem cucúrreris
 Hominúmque tecto spíritum commísieris?
 At ille supplex: Vós modo, inquit, párcite,
 Occásione rúrsus erumpám data.
 Spatiúm diei nóctis excipiúnt vices. 10
 Frondém bubulcus ádfert, níl adeó videt.
 Eúnt subinde et rédeunt omnes rústici,
 Nemo ánimadvertit: tránsit etiam vílicus,
 Nec ille quicquam séntit. Tum gaudéns ferus
 Bubús quietis ágere coepit grátias, 15
 Hospítium adverso quód praestiterint témpore.
 Respóndit unus: Sálvum te cupimús quidem;
 Sed ille, qui oculos céntum habet, si vénerit,
 Magno ín periclo víta vertetúr tua.
 Haec ínter ipse dóminus a cená redit 20
 Et, quía corruptos víderat nupér boves,
 Accédit ad praesépe: Cur frondís parum est?
 Straménta desunt! Tóllere haec aránea
 Quantúm est laboris? Dúm scrutatur singula,
 Cerví quoque alta est cóspicatus córna; 25

Quem cónvocata iubet occidi fámilia
 Praedámque tollit. Haéc significat fábula,
 Dominúm videre plúrimum in rebús suis.

Auctor.

Aesópi ingenio statuam posuere Áttici
 Servúmque collocárunt aeterna in basi.
 Patére scirent nómini ut cuncti viam
 Nec géneri tribui, séd virtuti glóriam.
 Quoniam óccuparat álter, ne primús forem, 5
 Ne sólus esset, stúdui, quod supérduit:
 Nec haéc invidia, vérum est aemulátio.
 Quodsi labori fáverit Latiúm meo,
 Plurés habebit, quós opponat Graéciae.
 Si lívor obtrectáre curam vóluerit, 10
 Non támen eripiet laúdis consciéntiam.
 Si nóstrum studium ad aúres pervenit suas
 Et árte fictas ánimus sentit fábulas,
 Omném querellam súbmovet felicitas.
 Sin aútem rabulis dóctus occurrit labor, 15
 Sinístra quos in lúcem natura éxtulit,
 Ne quícquam possent ní meliores cárpere —
 Fatále vitium córde durató feram,
 Donéc fortunam críminis pudeát sui.

LIBER TERTIVS.

Phaedrus ad Eutychem.

Phaedrí libellos légere si desíderas,
 Vacés oportet, Eútyche, a negótiis,
 Vt líber animus sentiat vim cárminis.
 Verum, ínquis, tanti nón est ingeniúm tuum,
 Moméntum ut horae péreat officiis meis. 5

Non érgo causa est mánibus id tangí tuis,
 Quod óccupatis aúribus non cónvenit.
 Fortásse dices: Áliquae venient fériæ,
 Quae mé soluto péctore ad studiúm vocent. 10
 Legésne, quaeso, pótius viles nénias,
 Impéndas curam quám rei domésticae,
 Reddás amicis témpora, uxori vaces,
 Animúm relaxes, ótium des córpori,
 Vt ádsüetam fórtius praestés vicem?
 Mutándum tibi propósitum est et vitæ genus, 15
 Intráre si Musárum limen cógitas.
 Ego, quém Pierio máter enixá est iugo,
 In quó tonanti sáncta Mnemosyné Iovi
 Fecúnda novies Ártium peperit chorum,
 Quamvis in ipsa paéne natus sím schola 20
 Curámque habendi pénitus corde eráserim
 Et laúde inuita[nte] hánc in uitam incúbuerim,
 Fastídiöse támen in coetum récipior.
 Quid crédis illi accídere, qui magnás opes
 Exággerare quaérit omni vígilia, 25
 Doctó labori dúlce praeponéns lucrum?
 Sed iám quodcumque fúerit (ut dixit Sinon,
 Ad régem cum Dardániae perductús foret)
 Librum éxarabo tértium Aesopí stilo,
 Honóri et meritis dédicans illúm tuis. 30
 Quem sí leges, laetábor; sin autém minus,
 Habébunt certe, quó se oblectent pósteri.

Nunc, fábularum cúr sit inventúm genus,
 Brevi docebo. Sérvitus obnóxia,
 Quia quae volebat nón audebat dicere, 35
 Adfécus proprios in fabellas tránstulit
 Calúmniamque fictis elusit iocis.
 Ego illius pro sémita feci viam,
 Et cóncitavi plúra quam reliquerat,

In cálamitatem déligens quaedám meam. 40
 Quod si áccusator álius Seianó foret,
 Si téstis alius, iúdex alius dénique,
 Dignúm faterer ésse me tantis malis,
 Nec his dolorem délenirem rémediis.
 Suspícione síquis errabit sua 45
 Et rápiet ad se, quód erit commune ómnium,
 Stulté nudabit ánimi consciéntiam.
 Huic éxcusatum mé velim nihiló minus:
 Neque ením notare síngulos mens ést mihi,
 Verum ípsam vitam et móres hominum osténdere. 50
 Rem mé professum dícet fors aliquís gravem.
 Si Phrýx Aesopus pótuít, Anacharsis Scythes
 Aetérnam famam cóndere ingenió suo:
 Ego, litteratae quí sum propior Graéciae,
 Cur sómno inertí déseram patriae decus? 55
 Threíssa cum gens númeret auctorés suos,
 Linóque Apollo síť parens, Musa Órphéo,
 Qui sáxa cantu móvit et domuíť feras
 Hebríque tenuit ímpetus dulcí mora.
 Ergo hínc abesto, lívor, ne frustrá gemas, 60
 Quoniám sollemnis mihi debetur glória.
 Indúxi te ad legéndum; sincerúm mihi
 Candóre noto réddas iudiciúm, peto.

1. Anus ad amphoram.

Anús iacere vidit epotam ámphoram,
 Adhúc Falerna faéce e testa nóbili
 Odórem quae iucúndum late spárgeret.
 Hunc póstquam totis ávida traxít náribus:
 O suávis anima! quále in te dicám bonum 5
 Antehác fuisse, táles cum sint réliquiae?
 Hoc quó pertineat, dícet, qui me nóverit.

2. Panthera et pastores.

Solet á respectis pár referri grátia.
 Panthéra imprudens ólim in foveam décidit.
 Vidére agrestes: álii fustes cóngerunt,
 Alii ónerant saxis; quídam contra miseriti —
 Peritúrae quippe, quámvis nemo laéderet — 5
 Misére panem, ut sústineret spíritum.
 Nox insecuta est: ábeunt securi domum,
 Quasi inventuri mórtuam postrídie.
 At illa, vires út refecit lánguidas,
 Velóci saltu fóvea sese líberat 10
 Et in cubile cóncito properát gradu.
 Paucís diebus interpositis próvolat,
 Pecús trucidat, ípsos pastorés necat,
 Et cúncta vastans saévit irato ímpetu.
 Tum sibi timentes quí ferae pepérceant 15
 Damnum haúd recusant, tántum pro vitá rogant.
 At illa: Memini quí me saxo pétierit,
 Qui pánem dederit! Vós timere absístite;
 Illís revertor hóstis, qui me laéserunt.

3. Lanius et simius.

Pendére ad lanium quídam vidit símium,
 Intér reliquas mérces atque opsónia.
 Quaesívit, quidnam sáperet. Tum laniús iocans:
 Quale, inquit, caput est, tális praestatúr sapor.
 Ridícule magis hoc dictum quam vere aéstimo; 5
 Quando ét formosos saépe inveni péssimos,
 Et túrpi facie múltos cognovi óptimos.

4. Aesopus et petulans.

Succéssus ad perníciam multos dévocat.
 Aesópo quídam pétulans lapidem inpégerat.

Tanto, inquit, melior! Ássem deinde illi dedit,
 Sic prósecutus: Plús non habeo mehércule
 Sed, unde accipere pössis, monstrabó tibi. 5
 Venit ecce dives ét potens: huic símiliter
 Inpínge lapidem et dígnum accípies praémium.
 Persuásus ille fécit, quod monítus fuit;
 Sed spés fefellit ínpudentem audáciam:
 Comprénsus namque poénas persolvít cruce. 10

5. Musca et mula.

Musca in temone sédit et mulam increpans:
 Quam tárda es! inquit; nón vis citius prógredi?
 Vide, né dolone cóllum compungám tibi.
 Respóndit illa: Vérbis non moveór tuis;
 Sed ístum timeo, sélla qui primá sedens 5
 Iugúm flagello témperat lentó meum
 Et óra frenis cóntinet spumántibus.
 Quaprópter aufer frívolam insoléntiam:
 Nam ubi tricandum et úbi currendum sít, scio.
 Hac dérideri fábula meritó potest, 10
 Qui sine virtute vánas exercét minas.

6. Lupus ad canem.

Quam dúlcis sit libértas, breviter próloquar.
 Cani perpasto mácie confectús lupus
 Forte óccucurrit; dein saluant invicem,
 Vt réstiterunt: Vnde sic, quaesó, nites?
 Aut quó cibo fecísti tantum córporis? 5
 Ego, qui sum longe fórtior, pereó fame.
 Canis simpliciter: Éadem est condició tibi,
 Praestáre domino sí par officiúm potes.
 Quod? inquit ille. Cústos ut sis líminis,
 A fúribus tueáris et noctú domum. 10
 Ego véro sum parátus: nunc patiór nives

Imbrésque in silvis ásperam vitám trahens:
 Quantó est facilius míhi sub tecto vivere,
 Et ótiosum lárgo satiari cibo?
 Veni érgo mecum. Dúm procedunt, áspicit 15
 Lupus á catena cóllum detritúm cani.
 Vnde hóc, amice? Níhil est. Dic, quaesó, tamen!
 Quia vídeor acer, álligant me intérdiu,
 Luce út quiescam et vígilem, nox cum vénerit:
 Crepúsculo solútus, qua visúm est, vagor. 20
 Adfértur ultro pánis; de mensá sua
 Dat óssa dominus; frústa iactant fámilia
 Et quód fastidit quisque pulmentárium.
 Sic síne labore vénter inpletúr meus.
 Age, síquo abire est ánimus, est licéntia? 25
 Non pláne est, inquit. Frúere, quae laudás, canis:
 Sagínari nolo, út liber non sím mihi.

7. Soror et frater.

Praecépto monitus saepe te considera.
 Habébat quidam filiam turpíssimam
 Idémque insignem púlchra facie filium.
 Hi, spéculum in cathedra mátris ut positúm fuit,
 Pueríliter ludéntes forte inspéxerunt. 5
 Hic sé formosum iáctat: illa iráscitur
 Nec glóriantis sústinet fratris iocos,
 Accípiens quippe cúncta in contuméliam.
 Ergo ad patrem decúrrit laesura invicem
 Magnáque invidia críminatur filium, 10
 Vir nátus quod rem féminarum tétigerit.
 Ampléxus ille utrúmque et carpens óscula
 Dulcémque in ambos carítatem pártiens:
 Cotídie, inquit, spéculo vos utí volo!
 Tu fómam ne corrúmpas nequitiaé malis; 15
 Tu faciém ut istam móribus vincás bonis.

8. Socrates ad amicos.

Vulgáre amici nómen, sed rará est fides.
 Cum párvas aedes sibi fundasset Sócrates —
 Cuiús non fugio mórtem, si famam ádsequar,
 Et cédo invidiae, dúmmo absolvár cinis, —
 Ex pópulo sic nescioquis, ut fieri solet: 5
 Quaesó, tam angustam tális vir ponis domum?
 Vtinam, inquit, veris hánc amicis inpleam!

9. Pullus ad margaritam.

In stérquilino púllus gallináceus,
 Dum quaérit escam, márgaritam répperit.
 Iacés indigno quánta res, inquit, loco!
 Hoc síquis pretii cúpidus vidissét tui,
 Olím redisses ád splendorem prístinum. 5
 Ego quód te inveni, pótior cui multó est cibus,
 Nec tibi prodesse néc mihi quicquám potest.
 Hoc illis narro, quí me non intéllegunt.

10. Apes et fuci vespa indice.

Apés in alta fécerant quercú favos:
 Hos fúci inertes ésse dicebánt suos.
 Lis ád forum dedúcta est vespa iúdice.
 Quae génus utrumque nósset cum pulchérime,
 Legém duabus hánc proposuit pártibus: 5
 Non inconveniens córpus et par ést color,
 In dúbium plane rés ut merito vénerit.
 Sed né religio péccet imprudéns mea,
 Alvós accipite et céris opus infúndite,
 Vt ex sapore méllis et formá favi, 10
 De quís nunc agitur, aúctor horum appareat.
 Fuci recusant: ápibus condició placet.
 Tunc illa talem túlit iis senténtiam:

Apértum est, quis non póssit et quis fécerit;
Quaprópter apibus frúctum restituó suum. 15

Hanc praéterissem fábulam siléntio,
Si páctam fuci nóñ recusassént fidem.

11. De lusu et severitate.

Puerórum in turba quidam ludentem Átticus
Aesópum nucibus cúñ vidisset, réstitit
Et quási delirum rísit. Quod sensít simul
Derísor potius quáñ deridendús senex,
Arcúm retensum pósuit in mediá via: 5
Heus, inquit, sapiens; éxpedi, quid fécerim!
Concúrrit populus. Ille se torquét diu
Nec quaéstionis pósitae causam intélligit.
Novíssime succúmbit. Tum victór sophus:
Cito rúmpes arcum, sémper si tensum hábueris; 10
At si laxaris, cúñ voles, erit útilis.

Sic lúdus animo débet aliquandó dari,
Ad cógitandum mélior ut redeát sibi.

12. Cicada èt noctua.

Humánitati qui se non accómmodat,
Plerúmque poenas óppetit supérbiae.
Cicáda acerbum nóctuae convíciúm
Faciébat, solitae víctum in tenebris quaérere
Cavóque ramo cápere somnum intérdiu. 5
Rogáta est, ut tacéret. Multo válidius
Clamáre coepit. Rúrsus admotá prece
Accénsa magis est. Nóctua ut vidít sibi
Nullum ésse auxiliúm et vérba contemní sua,
Hac ést adgressa gárrulam fallácia: 10
Dormíre quia me nóñ sinunt cantús tui,
Sonáre citharam quós putes Apóllinis,
Potáre est animus néctar, quod Pallás mihi

Nupér donavit; sí non fastidis, veni!
 Vná bibamus. Ílla, quae arebát siti. 15
 Simúl cognovit vócem laudari suam,
 Cupide ádvola vit. Nóctua egressa é cavo
 Trepidántem consecráta est et letó dedit
 Sic viva quod negárat tribuit mórtua.

13. Arbores in deorum tutela.

Olim, quas vellent ésse in tutelá sua,
 Divi legerunt árbores. Quercús Iovi
 At mýrtus Veneri plácuit, Phoebo láurea,
 Pinús Cybebae, pópulus celsa Hérculi.
 Minérva admirans, quáre steriles súmerent, 5
 Intérrogavit. Causam dixit Iúppiter:
 Honórem fructu né videamur véndere.
 At, mehércules, narrábit quod quis vóluerit,
 Olíva nobis própter fructum est grátior.
 Tunc síc deorum [in]géntium atque hominúm sator: 10
 O náta, merito sápiens dicere ómnibus!
 Nisi útile est quod fácimus, stulta est glória.
 Nil ágere, quod non prósit, fabella ádmonet.

14. Pavo ad Iunonem de voce sua.

Pavo ád Iunonem vénit indigné ferens,
 Cantús luscinií quód sibi non tribuerit;
 Illum ésse cunctis ávibus admirábilem,
 Se dérideri, símul ac vocem míserit.
 Tunc cónsolandi grátia dixit dea: 5
 Sed fórma vincis, vñcis magnitúdine;
 Nitór smaragdi cóllo praefulgét tuo
 Pictísque plumis gémmeam caudam éxplicas.
 Quo mi, inquit, mutam spéciem, si vincór sono?
 Fatórum arbitrio pártes sunt vobís datae: 10
 Tibi fórma, vires áquilae, luscinió melos,

Augúrium corvo, laéva cornici ómina,
Omnésque propriis sùnt contentae dótibus.

Noli ádfectare quód tibi non ést datum,
Delúsa ne spes ád querellam récidat. 15

15. Aesopus respondet garrulo.

Aesópus domino sólus cum esset fámilia,
Paráre cenam iússus est matúrius.
Ignem érgo quaerens áliquot lustravít domus
Tandémque invenit, úbi lucernam accénderet.
Tum circú eunti fúerat quod iter lóngius, 5
Effécit brevius: námque recta pér forum
Coepít redire. Et quídám e turba gárrulus:
Aesópe, medio sóle quid cum lúmíne?
Hominem, inquit, quaero, et ábiit festináns domum.
Hoc sí molestus ille ad animum réttulit, 10
Sensít profecto se hómínem non visúm seni,
Intémpestive qui óccupato adlúserit.

Poëta.

Supérsunt mihi quae scribam, sed parcó sciens;
Prímu esse videar né tibi moléstior,
Distríngit quem multárum rerum várietas;
Dein síquis eadem fórte conari velit,
Habére ut possit áliquíd operis résidui: 5
Quamvís materiae tánta abundet cópia,
Labóri faber ut désit, non fabró labor.
Brevitáti nostrae praémium ut reddás, peto,
Quod és pollicitus: éxhibe vocís fidem.
Nam víta mortí própíor est cotidie, 10
Et hóc minus [per]véniét ad me múnérís,
Quo plús consumet témporis dilátio.
Sì cito rem perages, úsus fiet lóngior:
Fruár diutius, sí celerius cépero.

Languéntis aevi dúm sunt aliquae réliquiae,	15
Auxílio locus est: ólim senio débilem	
Frustra ádiuvare bónitas nitetúr tua,	
Cum iám desierit ésse beneficio útilis	
Et mórs vicina flágitabit débitum.	
Stultum ádmovere tibi preces exístimo,	20
Proclivis ultro cúm sit misericórdia.	
Saepe impetravit véniam confessús reus:	
Quanto innocentí iústius debét dari?	
Tuaé sunt partes; fúerunt aliorúm prius.	
Dein simili gyro vénient aliorúm vices.	25
Decérne quod religio, quod patitúr fides,	
Me et grátulari pátere iudició tuo.	
Excédit animus quém proposuit términum,	
Sed difficulter cóntinetur spíritus,	
Intégritatis quí sinceræ cónsciús	30
A nóxiorum prémitur insoléntiis.	
Qui sint, requires? Apparebunt témpore.	
Ego, quóndam legi quám puer senténtiam,	
„Palám muttire plébeio piáculum est,“	
Dum sánitas constábit, pulchre méminero.	35

LIBER QVARTVS.

Poëta ad Particulonem.

Operis cum habere déstinassem términum	
In hoc, ut aliis ésset materiaé satis,	
Consílium tacito córde damnavi [tamen].	
Nam síquis talis étiam titillí est, ut[i]	
[Vel] illud ipsum cúpiat famae trádere,	5
[Quo]quó damnabit pacto, quidnam ómiserim,	
Sua cuique cum sit ánimi cogitátio,	
Colórque proprius. Érgo non levitás mihi,	

Sed certa ratio causam scribendi dedit.
 Quaré, Particulo, quóniam caperis fábulae, 10
 (— Quas Aésopias, nón Aesopi nómino,
 Quia paucas ille osténdit, ego plures fero
 Usú vetusto géneris, sed rebús novis —)
 Quartúm libellum dúm uacue pérlegas,
 Hunc óbtrectare sí volet malignitas, 15
 Imitári dum non póssit, obtrectét, licet.
 Mihi páta laus est, quód tu, quod similés tui
 Vestrás in chartas vérba transfertís mea
 Dignúmque longa iúdicatis mé mora.
 Inlitteratum plaúsum [m]ire désero. 20

1. Asinus et Galli.

Qui nátus est infélix, non vitám modo
 Tristém decurrit, vérum post obitúm quoque
 Perséquitur illum dura fati miseria.
 Galli Cybebes circū in quaestus dúcere
 Asinúm solebant báulāntem sarcinas. 5
 Is cū labore et plágis esset mórtuus,
 Detrácta pelle sibi fecerunt týmpana.
 Rogáti mox a quódam, delició suo
 Quidnám fecissent, hóc iocati sūnt modo:
 Putábat se post mórtē securúm fore; 10
 Ecce, áliae plagae cóngeruntur mórtuo.

2. Poëta.

Ioculāre tibi vidétur, et sané leve,
 Dum níl habemus mágnū, calāmō lúdimus.
 Sed diligenter íntuere has nénias:
 Quantám sub illis útilitatem réperies!
 Non sémper ea sunt, quae videntur: decipit 5
 Frons prima multos; rára mens intéllegit,
 Quod interiōre cóndidit cura ángulo.

Hoc né locutus síne mercede exístimer,
Fabéllam adiciam dé mustela et múribus.

Mústela cum annis ét senecta débilis 10
Murés veloces nón valeret ádsequi,
Invólvit se farína et obscuró loco
Abiécit neglegénter. Mus escám putans
Adsiluit et comprénsus occubuit neci.
Altér similiter, périit deinde et tértius. 15
Aliquót [tunc] uenit saéculis retórridus,
Qui saépe laqueos ét muscipula effúgerat;
Procúlque insidias cérnens hostis cállidi:
Sic váleas, inquit, út farina es, quae iaces!

3. De vulpe et uva.

Famé coacta vúlpes alta in vénea
Vvam ádpetebat súmmis saliens víribus:
Quam tángere ut non pótuít, discedéns ait:
Nondúm matura est; nólo acerbam súmere.

Qui fácere quae non póssunt verbis élevant, 5
Adscribere hoc debébunt exemplúm sibi.

4. Equus et aper.

Equús sedare sólitus quo fuerát sitim,
Dum sése aper volútat, turbavít vadum.
Hinc órta lis est. Sónipes iratús fero
Auxílium petiit hóminis, quem dorsó levans
Redit ad hostem. Iáctis hunc telís eques 5
Postquam interfecit, sic locutus tráditur:
Laetór tulisse auxílium me precibús tuis;
Nam praédam cepi et dídici, quam sis útilis;
Atque íta coegit frénos invitúm pati.
Tum maéstus ille: Párvae vindictám rei 10
Dum quaéro demens, sérvitutem répperi.

Haec iracundos ádmonebit fábula
Inpúne potius laédi quam dedi álteri.

5. Pugna murium et mustelarum.

Cum victi mures mústelarum exércitu
(História quorum et ín tabernis píngitur)
Fugerént et artos círcum trepidarént cavos,
Aegré recepti támen evaserúnt necem.
Ducés eorum, quí capitibus córnua 5
Suís ligarant, út conspicuum in proélio
Habérent signum, quód sequerentur, mílites,
Haesére in portis súntque capti ab hóstibus;
Quos ínmolatos víctor avidis déntibus
Capácis alvi mérsit tartareó specu. 10

Quemcúmque populum trístis eventús premit,
Períclitatur mágnitudo princípum;
Minúta plebes fácili praesidió latet.

6. Phaedrus.

Tu, quí, nasute, scrípta destringís mea
Et hóc iocorum légere fastidís genus,
Paré! Labellum sustine patientia,
Sevérítatem fróntis dum placó tuae
Et ín cothurnis pródit Aesopús novis! 5

Vtinám ne nemoris úmquam Pelii iugo
Pinús bipinni cóncidisset Théssala!
Nec ád professae mórtis audacém viam
Fabricáset Argus ópere Palladió ratem,
Inhóspitalis práma quae ponti sinus 10
Patefécit in pernícíem Graium et bárbarum!
Namque ét superbi lúget Aeetaé domus,
Et régna Peliae scélere Medeaé iacent,
Quae saévum ingenium váriis involvéns modis

Illic per artus frátris explicuít fugam, 15
 Hic caéde patria Peliadum infecit manus,
 Quid tibi videtur? Hóc quoque insulsúm est, ait,
 Falsóque dictum; lónge quia vetústior
 Aegaéa Minos clásse perdomuít freta
 Iustóque vindicávit exemplo imperi. 20
 Quid érgo possum fácere tibi, lectór Cato,
 Si néc fabellae té iuvant nec fábulae?
 Noli molestus ésse omnino lítteris,
 Maiórem exhibeant né tibi moléstiam.
 Hoc illis dictum est, qui stultitia náuseant 25
 Et, út putentur sápere, caelum vítuperant.

7. Serpens ad fabrum ferrarium.

Mordáciozem qui ínprobo dente ádpetit,
 Hoc árgumento sé describi séntiat.
 In ófficinam fáбри venit vípera.
 Haec cúm temptaret, síqua res esset sibi,
 Limám momordit. Ílla contra cóntumax: 5
 Quid me, ínquit, stulta, dénte captas laédere,
 Omne ádsüevi férrum quae conródere?

8. Vulpes et caper.

Homo símul ac venit ín periclum cállidus,
 Reperíre effugium quaérit alteriús malo.
 Cum decídisset vúlpes in puteum ínschia
 Et áltiore claúderetur márgine.
 Devénit hircus sítiens in eundém locum; 5
 Simúl rogavit, ésset an dulcís liquor
 Et cópius? Illa fraudem móliens:
 Descénde, amice; tánta bonitas ést aquae,
 Volúptas ut satiári non possít mea.
 Inmísit se barbátus. Tum vulpécula 10

Evásit puteo, níxa celsis córnibus.
Hircúmque clauso líquit haerentém vado.

9. De vitiis hominum.

Perás inposuit Iúppiter nobís duas :
Propriis repletam vítiis post tergúm dedit,
Aliénis ante pectus suspendit gravem.
Hac ré videre nóstra mala non póssumus ;
Alií simul delinquant, censorés sumus.

5

10. Fur et lucerna.

Lucérnam fur accéndit ex ará Iovis
Ipsúmque compilávit ad lumén suum.
Onústus sacrilégio cum discéderet,
Repénte vocem sáncta misit Réligio :
Malórum quamvis ísta fuerint múnera
Mihíque invisa, ut nón offender súbripi,
Tamén, sceleste, spíritu culpám lues,
Olim cum adscriptus vénerit poenaé dies.
Sed ne ígnis noster fácinori praelúceat,
Per quém verendos éxcolit pietás deos,
Veto ésse tale lúminis commércium.
Itaque hódie nec lucérnam de flammá deum
Nec dé lucerna fás est accendí sacrum.
Quot rés contineat hóc argumentum útiles,
Non éxplicabit álius, quam qui répperit.
Significat primo saépe, quos ipse álueris,
Tibi inveniri máxime contrários ;
Secúndo ostendit scélera non irá deum,
Fatórum dicto séd puniri témpore ;
Novíssime interdicít, ne cum málefico
Vsúm bonus consóciét ulliús rei.

5

10

15

20

11. *Malas esse divitias.*

Opés invisae mérito sunt fortí viro,
Quia dives arca véram laudem intércipit.

Caeló receptus própter virtutem Hércules
Cum grátulantes pérsalutassét deos,
Veniente Pluto, qui Fortunae est filius, 5
Avértit oculos. Causam quaesivít pater.
Odi, inquit, illum, quia malis amicus est
Simulque obiecto cúncta corrumpít lucro.

12. *De capris barbatis.*

Barbám capellae cum inpetrassent áb Iove,
Hircí maerentes indignari coéperunt,
Quod dignitatem féminae aequassént suam.
Sinite, inquit, illas glória vaná frui
Et úsurgare véstri ornatum múnemis, 5
Parés dum non sint véstrae fortitúdini.

Hoc árgumentum mónet, ut sustineás tibi
Habitú ésse similes, qui sint virtute ínpares.

13. *De fortunis hominum.*

Cum dé fortunis quídam quereretur suis,
Aesópus finxit cónsolandi grátia:

Vexáta saevis návis tempestátibus,
Intér vectorum lácrimas et mortís metum,
Faciem ád serenam súbito ut mutatur dies, 5
Ferrí secundis túta coepit flátibus
Nimiáque nautas hilaritate extóllere.
Functús periclis túm gubernatór sophus:
„Parcé gaudere opórtet et sensim queri.“ —
Totam aéque vitam míscet dolor et gaúdium. 10

14. *Serpens. Misericordia nociva.*

Qui férat malis auxiliū, post tempus dolet.
 Gelū rigentem quīdam colubram sūstulit
 Sinūque fovit cōtra se ipsum mīsericors;
 Namque ut refecta est, nēcuit hominem prōtinus.
 Hanc alia cum rogāret causam faciūnoris, 5
 Respōdit: Nequis discat prodesse improbis.

15. *Vulpes et draco.*

Vulpēs cubile fōdiens, dum terram éruit
 Agítque plures áltius cuniculos,
 Pervénit ad draconis speluncam íntimam,
 Custódiebat quí thesauros ábditos.
 Hunc simul aspexit: Óro, ut imprudentiae 5
 Des primum veniam; deinde si pulchré vides,
 Quam nōn conveniens aúrū sit vitæ meae,
 Respōdeas clemēter. Quem fructū capis
 Hoc éx labore, quódve tantum est præmíum,
 Vt cāreas somno et aévum in tenebris éxigas? 10
 Nullum, inquit ille; vérū hoc a summó mihi
 Iove ádtributum est. Érgo nec sumís tibi
 Nec úlli donas quícquam? Sic fatís placet.
 Nolo írascaris, libere si dixeró:
 Dis ést iratis nátus, qui est similís tibi. 15
 Abitúrus illuc, quó priores ábierunt,
 Quid mēte caeca mīserum torques spíritum?
 Tibi díco, avare, gaúdium heredís tui,
 Qui túre superos, ípsū te fraudás cibo,
 Qui tristis audís músicū citharaé sonum, 20
 Quem túbíarum mácerat iucúnditas
 Opsóniorum prétia cui gemitū éxprimunt,
 Qui dúm quadrantes ággeras património
 Caélū fatigas sórdido periúrio,

Qui circūcidis ómnem impensam fúneri, 25
Libitína nequod dé tuo faciát lucrum.

16. Phaëdrus.

Quid iúdicare cógitat livór modo?
Licét dissimulet, púlchre tamen intéllego:
Quicquíd putabit ésse dignum mémoria,
Aesópi dicet; sí quid minus adriserit,
A mé contendet fictum quovis pignore. 5
Quem vólo refelli iám nunc responsó meo:
Sive hóc ineptum síve laudandúm est opus,
Invénit ille, nóstra perfecit manus.
Sed éxsequamur coéptum proposito órđine.

17. De Simonide.

Homo dóctus in se sémper divitiás habet.
Simónides, qui scrípsit egregiúm melos,
Quo paúpertatem sústineret fácilius,
Circum íre coepit úrbes Asiae nóbiles,
Mercéde accepta laúdē victorúm canens. 5
Hoc génere quaestus póstquam locuples fáctus est,
Redíre in patriam vóluit cursu pélagio;
Erat autem, ut aiunt, nátus in Cia ínsula:
Ascéndit navem, quám tempestas hórrida
Simul ét vetustas médio dissolvít mari. 10
Hi zónas, illi rés pretiosas cólligunt
Subsídiū vitae. Quidam curiósior:
Simónide, tu ex ópibus nil sumís tuis?
Mecum, ínquit, mea sunt cúncta. Tunc pauci énatant,
Quia plúres onere dégravati périerant. 15
Praedónes adsunt, rápiunt, quod quisque éxtulit,
Nudós relinquunt. Fórte Clazomenaé prope
Antíqua fuit urbs, quám petierunt naúfragi.
Hic litterarum quídā studio déditus,

Simónidis qui saepe versus légerat 20
 Erátque absentis ádmirator máximus,
 Sermóne ab ipso cógnitum cupidissime
 Ad sé recepit; véste, nummis, fámilia
 Hominem éxornavit. Céteri tabulám suam
 Portánt rogantes víctum. Quos casu óbvios 25
 Simónides ut vídit: Dixi, inquit, mea
 Mecum ésse cuncta; vós quod rapuistis, perit.

18. Mons parturiens.

Mons párturibat, gémitus inmanés ciens,
 Erátque in terris máxima expectátio.
 At ille murem péperit. Hoc scriptúm est tibi,
 Qui, mágna cum mináris, extricás nihil.

19. Formica et musca.

[Nil ágere quod non prósit, fabella ádmonet.]
 Formíca et musca cóntendebant ácriter,
 Quae plúris esset. Músca sic coepit prior:
 Conférre nostris tú potes te laúdibus?
 Vbi inmolatur, éxta praegustó, deum
 Moror ínter aras, témpla perlustro ómnia. 5
 In cápite regis sédeo, cum visúm est mihi,
 Et mátronarum cásta delibo óscula.
 Labóro nihil, atque óptimis rebús fruor.
 Quid hórum simile tibi contingit, rústica?
 Est glóriosus sáne convictús deum, 10
 Sed illi, qui invitátur, non qui invísus est.
 Reges commemoras ét matronarum óscula —
 Ego gránum in hiemem cúm studiose cóngero,
 Te circa murum pásci video stércore.
 Arás frequentas: némpe abigeris, cúm venis. 15
 Nihil laboras: ídeo cum opus est, nil habes.
 Super étiam iactas, tégere quod debét pudor.

Aestáte me lacéssis; cum brumá est, síles.
 Morí contractam cùm te cogunt frígora,
 Me cópíosa récipit incolumém domus. 20
 Satis profecto réttudi supérbiam.

Fabélla talis hóminum discernít notas
 Eórum, qui se fálsis ornant laúdibus,
 Et quórum virtus éxhibet solidúm decus.

20. Poëta.

Quantúm valerent ínter homines lítterae,
 Dixí superius: quántus nunc illis honos
 A súperis sit tribútus, tradam mémoriae.
 Simónides ídem ille, de quo réttuli,
 Victóri laudem cúidam pyctae ut scriberet, 5
 Certó condixit prétio; secretúm petit.
 Exígua cum frenáret materia ínpetum,
 Vsús poëtae móre est et licéntia
 Atque interposuit gémina Ledae sídera,
 Auctóritatem similis referens glóriæ. 10
 Opus ádprobavit; séd mercedis tértiam
 Accépit partem. Cùm relicuam pósceret:
 Illi, ínquit, reddent, quórum sunt laudís duæ.
 Verum, út ne irate té dimissum séntiant,
 Ad cénam mihi promítte; cognatós volo 15
 Hodie ínvitare, quórum es in número mihi.
 Fraudátus quamvis ét dolens iniúria,
 Ne mále dissimulans grátiam corrúperet,
 Promísit. Rediit hóra dicta, récubuit.
 Splendébat hilare póculis convívium, 20
 Magno ádparatu laéta resonabát domus:
 Repénite duo cum iúvenes sparsi púlvere,
 Sudóre multo díffluentes, córpora
 Humánam supra fórmam, cuidam sérvolo
 Mandánt, ut ad se próvocet Simónidem; 25

Ipsíus interésse, ne faciát moram.
 Homo pérturbatus éxcitat Simónidem.
 Vnúm promorat víx pedem triclinio,
 Ruína camarae súbito oppressit céteros;
 Nec úlli iuvenes súnt reperti ad iánuam. 30
 Vt ést vulgatus órdo narrataé rei,
 Omnés scierunt núminum praeséntiam
 Vati dedisse vítam mercedís loco.

Poëta ad Particulonem.

Adhúc supersunt múlta, quae possím loqui,
 Et cópiosa abundat rerum várietas;
 Sed témporatae suáves sunt argútiae,
 Immódicae offendunt. Quáre, vir sanctíssime,
 Partículo, chartis nómen victurúm meis, 5
 Latinis dum manébit pretium lítteris,
 Si nón ingenium, cérte brevitatem ádproba,
 Quae cómmendari tánto debet iústius,
 Quantó poëtae súnt molesti válidius.

[LIBER QVINTVS.]

Poëta.

Aesópi nomen sícubi interpósuero,
 Cui réddidi iam prídem quicquid débui,
 Auctóritatis ésse scito grátia.
 Vt quídám artifices nóstro faciunt saéculo,
 Qui prétium operibus máius inveniúnt, novo 5
 Si mármori adscripsérunt Praxitelén suo,
 Tritó Myronem argénto, tabulae Zeuxidem.
 Adeó fucatae plús vetustatí favet
 Invídia mordax quám bonis praeséntibus.
 Sed iam ád fabellam tális exempli feror. 10

1. Demetrius rex et Menander poëta.

[Quomodo saepe fallatur hominum iudicium.]

Demétrius, qui dictus est Phaléreus,
 Athénas occupávit imperio inprobo.
 Vt mós est vulgi, pássim et certatim ruit
 „Feliciter!“ succlámans. Ipsi príncipes
 Illam ósculantur, quá sunt oppressi, manum, 5
 Tacité gementes tristem fortunaé vicem.
 Quin étiam resides ét sequentes ótium,
 Ni defuisse nóceat, repunt últimi;
 In quís Menander, nóbilis comoédiis,
 Quas ípsum ignorans légerat Demétrius 10
 Et ádmiratus fúerat ingeniúm viri,
 Vnguénto delibútus, vestitú fluens,
 Veniébat gressu delicato et lánguido.
 Hunc úbi tyrannus vidit extremo ágmine:
 Quisnám cinaedus ille in conspectu meo 15
 Audét venire? Réponderunt próximi:
 Hic ést Menander scríptor. Mutatús statim:
 Homo, inquit, fieri nón potest formósior.

2. Duo milites et latro.

Duo cum incidissent in latronem milites,
 Vnús profugit, álter autem réstitit
 Et víndicavit sése forti délixtera.
 Latróne occiso tímíduS accurrít comes
 Stringítque gládium, dein reiecta paénula: 5
 Cedo, inquit, illum; iám curabo séntiat,
 Quos áttemptarit. TúnC, qui depugnáverat:
 Vellem ístis verbis sáltem adiuvíssés modo;
 Constántior fúíssem vera exístimans.
 Nunc cónde ferrum et línguam pariter fútilem, 10
 Vt póssis alios ignorantes fállere.

Ego, qui sum expertus, quántis fugias viribus,
Scio, quám virtuti nón sit credendúm tuae.

Illi ádsignari débet haec narrátio,
Qui ré secunda fórtis est, dubiá fugax. 15

3. Calvus et musca.

Calví momordit múscæ nudatúm caput;
Quam opprímere captans álapam sibi duxít gravem.
Tunc illa inridens: Púctum volucris párvulae
Voluísti morte ulcisci; quid faciés tibi,
Iniúriæ qui addideris contuméliam? 5
Respóndit: Mecum fácte redeo in grátiam,
Quia nón fuisse méntem laedendi scio.
Sed té, contempti géneris animal inprobum,
Quæ délectaris bíbere humanum sánguinem,
Optém necare vél maiore incómmodo. 10

Hoc árgumentum dócet [ei] ueniám dari,
Qui cásu peccat, quia, qui consilió est nocens,
Illum ésse quavis dígnum poena iúdico.

4. Asinus et porcellus.

Quidam immolasset vérrem cum sancto Hérculi,
Cui pró salute vótum debebát sua,
Aséllo iussit réliquias poni hórdei.
Quas áspersus ille sic locútus est:
Tuúm libenter prórsus adpeterém cibum, 5
Nisi, qui nutritus illo est, iugulatús foret.

Huiús respectu fábulæ detérritus
Perículosum sémper vitaví lucrum.
Sed dícis: Qui rapuére divitiás, hauent!
Numerémus agedum, qui deprensi périerunt. 10
Maiórem turbam púnitorum réperies.
Paucís temeritas ést bono, multis malo.

5. Scurra et rusticus.

Pravó favore lábi mortales solent
 Et, praéiudicio dúm stant erroris sui,
 Ad paénitendum rébus manifestís agi.
 Factúrus ludos quídam dives nóbilis
 Propósito cunctos invitavit praémio, 5
 Quam quisque posset út novitatem osténderet.
 Venére artifices laúdis ad certámina,
 Quos inter scurra, nótus urbanó sale,
 Habére dixit sé genus spectáculi,
 Quod in theatro númquam prolatúm foret. 10
 Dispérsus rumor cívitatem cóncitat,
 Paulo ánte vacua túrbam deficiúnt loca.
 In scaéna vero póstquam solus cónstitit
 Sine ádparatu, núllis adiutóribus,
 Siléntium ipsa fécit expectátio. 15
 Ille in sinum repénite demisít caput
 Et sic porcelli vócem est imitatús sua,
 Verum út subesse pállio conténderent
 Et éxecuti iubérent. Quo factó simul
 Nil ést repertum, múltis onerant laúdibus 20
 Hominémque plausu prósecuntur máximo.
 Hoc vídit fieri rústicus. Non mehércule
 Me vincet, inquit, ét statim proféssus est
 Idém facturum mélius se postrídie.
 Fit túrba maior. Iám favor mentés tenet 25
 Et dérísurus, nón spectaturús silet.
 Vtérque prodit. Scúrra degrunnít prior
 Movétque plausus ét clamores súscitat.
 Tunc símulans sese véstimentis rústicus
 Porcéllum obtegere, (quód faciebat scilicet, 30
 Sed, in priore quía nil compereránt, latens)
 Pervéllit aurem véro, quem celáverat,

Et cū dolore vócem naturae éxprimit.
 Adclámat populus scúrram multo símilius
 Imitátum et cogit rústicum trudi foras. 35
 At ille profert ípsū porcellum é sinu,
 Turpémque aperto pínore errorém probans:
 En, híc declarat, quáles sitis iúdice!

6. Calvus et quidam [aeque] pilis defectus.

Invenit calvus fórte in trivio péctinem.
 Accessit alter, aéque defectús pilis.
 Heia! inquit, in commúne, quodcumque ést lucri.
 Osténdit ille praédam et adiecít simul:
 Superúm voluntas favit; sed fato ínvido 5
 Carbónem, ut aiunt, pró thesauro invénimus.
 Quem spés delusit, huíc querella cónvenit.

7. Procax tibicen.

Vbi vánus animus aúra captus frívola
 Adripuit insoléntem sibi fidúciam,
 Facile ad derisum stúlta levitas dúcitur.
 Princéps tibicen nótiór paulé fuit,
 Operám Bathyllo sólitus in scaená dare. 5
 Is fórte ludis — nón satis meminí quibus —
 Dum pégma rapitur, cóncidit casú gravi
 Necopinus et sinístram fregit tibiam,
 Duás cum dextras máluisset pérdere.
 Intér manus sublátus et multúm gemens 10
 Domúm refertur. Áliquot menses tránseunt,
 Ad sánitatem dúm uehit curátio.
 Vt spéctatorum mós est, id lepidúm genus
 Desiderare coépit, cuius flátibus
 Solébat excitári saltantis vigor. 15
 Erát facturús lúdos quidam nóbilis
 Et incipiebat Princeps adducí rei.

Ingrédia se redúcit, ut tantúmmodo
 Ipsó ludorum osténderet sesé die.
 Qui símul advenit, rúmor de tibiae 20
 Fremit in theatro. Quidam adfirmant mórtuum,
 Quidam in conspectum próditurum síne mora.
 Aulaéo misso, dévolutis tónitribus
 Di súnť locuti móre translaticio.
 Tunc chórus ignotum módo reducto cánticum 25
 Insónuit, cuius haéc fuit senténtia:
 „Lactáre incolumis, Róma, salvo Principe!“
 In plaúsus consurréctum est. Iactat básia
 Tibícen; gratulári fautores putat.
 Equéster ordo stúltum errorem intéllegit 30
 Magnóque risu cánticum repetí iubet.
 Iterátur illud. Hómo meus se in púlpito
 Totúm prosternit. Plaúdit inludéns eques.
 Rogáre populus hunc coronam exístimat.
 Vt véro cuneis nóťuit res ómnibus, 35
 Princéps ligato crúre nivea fáschia,
 Niveisque tunicis, niveis etiam cálceis,
 Supérbiens honóre divinaé domus,
 Ab úniversis cápite est protrusús foras.

8. Tempus.

Cursú voluci, péndens in novácula,
 Calvús, comosa frónte, nudo occipitio,
 (Quem si óccuparis, téneas; elapsúm semel
 Non ípse possit Iúppiter repréndere,) 5
 Occasiónem rerum significát brevem.
 Efféctus impedíret ne segnís mora,
 Finxére antiqui tálem effigiem Témporis.

9. Taurus et vitulus.

Angústó in aditu taúrus luctans córnibus
 Cum víx intrare póssset ad praesépia,

Monstrábat vitulus, quó se pacto flécteret.
 Tace, inquit, ante hoc nóvi, quam tu nátus es.
 Qui dóctiorem eméndat, sibi dicí putet.

5

10. Canis et sus et venator.

Advérsus omnes fórtis veloces feras
 Canis cum domino sémper fecissét satis,
 Languére coepit ánnis ingravántibus.
 Aliquándó obiectus híspidi pugnaé suis
 Adrípuít aurem: séd cariosis déntibus
 Praedám dimisit. Híc tunc venatór dolens
 Canem óbiurgabat. Cui senex contrá latrans
 Non té destituit ánimus, sed virés meae.
 Quod fúimus, lauda, sí iam damnas, quód sumus.
 Hoc cúr, Philete, scrípserim, pulchré vides.

5

10

APPENDIX.

FABVLAE IAMBICAE VIX RECTE PHAEDRO ATTRIBVTAE.

1. Simius et vulpes.

[Avarum etiam quod sibi superest non libenter dare.]

Vulpém rogabat pártém caudae símius,
 Contégere honeste pósset ut nudás nates;
 Cui sic maligna: Lóngior fiát licet,
 Tamen illam citius pér lutum et spinás traham,
 Tibí quam partem quámvis parvam inpértiar.

5

.

[De iis, qui legunt libellum.]

Hoc quálecumque est, Músa quod ludít mea,
 Nequítia pariter láudat et frugálitás,
 Sed haéc simpliciter; illa tacite iráscitur.

2. Auctor.

[Non esse plus aequo petendum.]

Arbítrio si natúra finxissét meo
 Génús mortale, lónge foret instrúctius:
 Nam cúncta nobis átribuisset cómoda,
 Quae cuíque indulgens Fórtuna animalí dedit:
 Elephánti vires, ét leonis ímpetum, 5
 Corníceis aevum, durítiam tauri truceis,
 Equí velocis plácidam mansuetúdinem,
 Et adésset homini súa tamen sollértia.
 Nímírum in caelo sécum ridet Iúppiter,
 Magno haéc consilio quí negavit hóminibus, 10
 Ne scéptrum mundi ráperet nostra audácia.
 Ergó contenti múnere invictí Iovis
 Fatális annos décurramus témporis,
 Nec plús conemur, quámsinit mortalitas.

3. Prometheus et dolus.

[De veritate et mendacio.]

Olím Prometheus saéculi figulús novi
 Curá subtili Véritatem fécerat,
 Vt iúra posset ínter homines réddere.
 Subito áccersitus núnctio magní Iovis
 Comméndat officínam fallací Dolo, 5
 In disciplinam núper quem recéperat.
 Hic stúdio accensus, fácie simulacrúm pari,
 Vná statura, símile et membris ómnibus,
 Dum témpus habuit, cállida finxít manu.
 Quod própe iam totum mire cum positúm foret, 10
 Lutum ád faciendos illi defecít pedes.
 Redít magister, quó festinantér Dolus
 Metú turbatus ín suo sedít loco.
 Miráns Prometheus tántam similitúdinem,
 Propriáe videri vóluit artis glóriam. 15

Igitúr fornaci páriter duo signa intulit;
 Quibús percoctis átque infuso spíritu,
 Modésto gressu sáncta incessit Véritas;
 At trúnca species haésit in vestígio.
 Tunc fálsa imago atque óperis furtiví labor 20
 Mendácium adpellátum est; quod negántibus
 Pedés habere fácte ipse [ego] conséntio.

Simuláta interdum vítia prosunt hóminibus,
 Sed témpore ipso támen apparet véritas.

4. Auctor.

[Sensum aestimandum esse, non verba.]

Ixíon quod versári narratúr rota,
 Volúbilem Fortúnam iactari docet.
 Advérsus altos Sísyphus montés agit
 Saxúm labore súmmo, quod de vértice,
 Sudóre semper írrito revólvitur; 5
 Osténdit [esse] síne fine hominum míserias.
 Quod stáns in amne Tántalus medió sitit,
 Avári describúntur, quos circúmfluit
 Vsús bonorum, séd nil possunt tángere.
 Vrnís scelestae Dánaides portánt aquas, 10
 Pertúsa nec complére possunt dólia;
 Imó luxuriae quicquid dederis, pérfluet.
 Novém porrectus Títyos est per iúgera,
 Tristí renatum súggerens poenaé iecur:
 Quo quis maiorem póssidet terraé locum, 15
 Hoc démonstratur cúra graviore ádfici.
 Consúlto involvit véritatem antiquitas,
 Vt sápiens intellégeret, errarét rudis.

5. Auctor.

Ius útile nobis quód sit dic, Phoebe, óbsecro,
 Qui Délphos et famósum Parnasum íncolis,

Quo dé sacratae vátis horrescúnt comae,
 Tripodés moventur, múgit adytis Réligio,
 Tremúntque lauri et ípse pallescít dies. 5
 Vocés resolvit ícta Pytho númine:
 Audíte gentes Délíi monitús dei:
 Pietátem colite, vóta superis réddite,
 Patriám, parentes, nátos, castas cóniuges
 Deféndite armis férroque hostem péllite! 10
 Amícos subleváte, miseris párcite,
 Bonís favete, súbdolis ite óbviám!
 Delícta vindicáte, stigmaté ínpíos,
 Puníte turpi thálamos qui violánt stupro,
 Malós cavete, núlli nimium crédite! 15
 Haec élocuta cóncidit virgó furens:
 Furéns profecto; námque dixit pérditis.

6. Aesopus et scriptor.

[De malo scriptore se laudante.]

Aesópo quídam scripta recitarát mala,
 In quís inepte múltum se iactáverat.
 Scire érgo cupiens quídnám sentirét senex,
 Numquíd tibi, inquit, vísus sum supérbior?
 Haud vána nobis íngeni fidúcia est. 5
 Conféctus ille péssimo volúmine:
 Ego, inquit, quod te laúdas vehementér probo,
 Namque hóc ab alio núnquam contínget tibi.

7. Pompeius Magnus et eius miles.

[Quam difficile sit hominem nosse.]

Magní Pompei míles vasti córporis
 Fracté loquendo et ámbulando mólliter
 Famám cinaedi tráxerat certíssimam.
 Hic ínsidiatus nócte iumentís ducis,
 Cum véste et auro et mágno argenti póndere 5

Avértit mulos. Fáctum rumor díssipat;
 Argúitur miles, rápítur in praetórium,
 Tum Mágnum: Quid? ait, túne me, commíto,
 Spoliáre es ausus? Ílle continuo éxscreat
 Sibi in sinistram et spútum digitis dissipat. 10
 Sic, ímperator, óculi exstillescánt mei,
 Si vídi aut tetigi. Túm vir animi símplicis
 Id dédecus castrórum propellí iubet,
 Nec cádere in illum crédito tantam audáciam.
 Breve témpus intercéssit, et fidéns manu 15
 Vnum é Romanis próvocabat bárbarus.
 Sibi quisque metuit; prími quin mussánt duces.
 Tandém cinaedus hábitu, sed Mars víribus,
 Adít sedentem pró tribunali ducem,
 Et vóce molli: Licet enim? Verum éici 20
 Virum ut ín re atroci Mágnum stomachans ímperat.
 Tum quídam senior éx amicis princípis:
 Hunc égo committi sátius fortunae árbitror,
 In quó iactura lévis est, quam fortém virum,
 Qui cásu victus témeritatis te árguat. 25
 Assénsit Magnus ét permisit militi
 Prodíre contra; quí mirante exércitu,
 Dictó celerius hóstis abscidít caput
 Victórque rediit. Hís tunc Pompeiús super:
 Coróna, miles, équidem te donó libens, 30
 Quod vindicasti laúdém Romani ímperi;
 Sed éxstillescant óculi sic, inquit, mei,
 Turpe illud imitans iúsiurandum militis,
 Nisi tu ábstulisti sárcinas nupér meas.

8. Pater familias et Aesopus.

[Quomodo domanda sit ferox iuventus.]

Patér familias saévum habebat filium.

Hic é conspectu cúm patris recésserat,

Phaedrus.

4

Verbéribus servos ádficiebat plúrimis
 Et éxercebat férvidam adulescéntiam.
 Aesópus ergo nárrat hoc brevitér seni: 5
 Quidám iuvenco vétulum adiungebát bovem.
 Is cúm refugiens ínpari colló iugum
 Aetátis excusáret vires lánguidas:
 Non ést, quod timeas, ínquit illi rústicus;
 Non út labores fácio, sed ut istúm domes, 10
 Qui cálce et cornu múltos reddit débiles.
 Et tú, nisi istum técum assidue délines
 Feróxque ingenium cómprimis cleméntia,
 Vide, né querella máior accrescát domus.
 Atrócitati mánsuetudo est rémedium. 15

9. Aesopus et victor gymnicus.

[Quomodo comprimatur aliquando iactantia.]

Victórem forte gýmnici certáminis
 Iactántiorem cúm vidisset † Aesopus
 Interrogavit, án plus adversárius
 Valuísset eius? Ílle: Ne istud díxeris;
 Multó fuere vires maiorés meae. 5
 Quod, ínquit, ergo, stúlte, meruísti decus,
 Minús valentem sí vicisti fórtior?
 Feréndus esses, fórté si te dicéres
 Superásse, qui fuísset melior víribus.

10. Asinus ad lyram.

[Quomodo ingenia saepe calamitate intercidant.]

Asínus iacentem vídit in prató lyram.
 Accéssit et temptávit chordas úngula;
 Sonuére tactae. Bélla res, sed mehércules
 Male céssit, ínquit, ártis quia sum néscius.
 Si répperisset áliquis hanc prudéntior, 5
 Divínis aures óblectasset cántibus.
 Sic saépe ingenia cálamitate intércidunt.

11. Gallus lectica a felibus vectus.

[Nimiam securitatem saepe in periculum homines ducere.]

Felés habebat gállus lecticários.
 Hunc glóriose vúlpes ut vidít vehi,
 Sic ést locuta: Móneo, praecaveás dolum;
 Istórum vultus námque si consíderas,
 Praedám portare iúdice, non sárcinam. 5
 Postquam ésurire sócietas coepít fera
 Discérpsit dominum et fécit partes fácinoris.

12. Scrofa parturiens et lupo.

[Faciendum prius de homine periculum, quam eius te committas fidei.]

Preménte partu scrófa cum gemerét iacens,
 Accúrrit lupo et óbstetricis pártibus
 Se pósse fungi díxit, promitténs opem.
 Quae véro nosset péctoris fraudem ínprobi,
 Suspéctum officium répudiavit málefici 5
 Et: Sátis est, inquit, sí recedes lóngius.
 Quodsí perfídiae sé commisissét lupi
 Inpar dolori, fata compléssent sua.

13. Aesopus et servus profugus.

[Non esse malo addendum malum.]

Servús profugiens dóminum naturae áspérae
 Aesópo occurrit nótus e vicínia.
 Quid tú confusus? Dícam tibi claré, pater,
 Hoc námque es dignus áppellari nómine,
 Tutó querella quía apud te depónitur. 5
 Plagaé supersunt, désunt mihi cibária;
 Subinde ad villam mitter sine viático.
 Domí si cenat, tótis persto nóctibus,

Si estúm uocatus, iáceo ad lucem in sémita.
 Emérui libertátem, canus sérvio. 10
 Ullíus essem cúlpae mihi si cónsciús,
 Aequo ánimo ferrem: núnquam sum factús satur
 Et súper infelix saévum patior dóminium.
 Has própter causas ét quas longum est pro[loqui]
 Abíre destinávi, quo tulerint pedes. 15
 Ergo, inquit, audi: cúm mali nil féceris,
 Haec éxperiris, út refers, incómmoda:
 Quid sí peccaris? quae te passurúm putas?
 Tali consilio est á fuga detérritus.

14. Equus quadrigalis in pistrinum venumdatus.

[Ferendum esse aequo animo, quicquid acciderit.]

Equum á quadriga múltis palmis nóbilem
 Abégit quidam et ín pistrinum véndidit.
 Prodúctus ad bibéndum cum foret á molis,
 In círcum aequales íre conspexit suos,
 Vt gráta ludis rédderent certámina. 5
 Lacrimís obortis: Íte felicés, ait,
 Celebráte sine me cúrsu sollemném diem;
 Ego quó scelesta fúris abstraxít manus,
 Ibi sórte tristi fáta deflebó mea.

15. Vrsus esuriens.

[Famem acuere animantibus ingenium.]

Siquándo in silvis úrso desunt cópiae,¹
 Scopulósum ad litus cúrrit et prendéns petram
 Pilósa crura sénsim demittít vado;
 Quorum ínter villos haéserunt cancrí simul, 5
 In térram abripiens éxcutit praedám maris
 Escáque fruitur pássim collectá vafer.
 Ergo étiam stultis ácuit ingeniúm fames.

16. Viator et corvus.

[Verbis saepenumero homines decipi solere.]

Quidám per agros dévium carpéns iter
 „Ave“ éxaudivit ét moratus paúlulum,
 Adésse ut vidit néminem, cepít gradum.
 Iterúm salutat ídem ex occultó sonus.
 Voce hósitali cónfirmatus réstitit, 5
 Vt, quískuís esset, pár officium réciperet.
 Cum circumspectans horrore haesissét diu
 Et pérdidisset témpus aliquot mílium,
 Osténdit sese córvus et supérvolans
 „Ave“ úsque ingessit. Túm se lusum intéllegens: 10
 At mále tibi sit, inquit, ales péssime,
 Qui féstinantis síc detinuísti pedes.

17. Pastor et capella.

[Nil tam occultum esse, quod non reveletur.]

Pastór capellae córnu baculo frégerat:
 Rogáre coepit, né se domino próderet.
 Quamvís indigne laésa, reticebó tamen;
 Sed rés clamabit ípsa, quid deliqueris.

18. Serpens et lacerta.

[Ubi leonis pellis deficit, vulpinam induendam esse,
 hoc est: ubi deficiunt vires, astu utendum.]

Serpéns lacertam fórte adversam prénderat;
 Quam dévorare pátula cum vellét gula,
 Arrípuit illa própe iacentem súrculum,
 Et pértinaci mórsu transversúm tenens,
 Avidúm sollerti ríctum frenavít mora. 5
 Praedám dimisit óre serpens írritam.

19. Cornix et ovis.

[Multos lacessere debiles et cedere fortibus.]

Odiósa cornix súper ovem conséderat;
 Quam dórso cum tulísset invita ét diu:
 Hoc, inquit, si dentáto fecissés cani,
 Poenás dedisses. Ílla contra péssima:
 Despício inermes, éadem cedo fórtibus; 5
 Scio, quém lacessam, cúi dolosa blándiar;
 Ideó senectam mílle in annos prórogo.

20. Lepus et bubulcus.

[Multos verbis blandos esse, pectore infideles.]

Celerí cum fugeret péde venatorém lepus
 Et á bubulco vísus veprem inréperet:
 Per súperos oro pérque spes omnés tuas,
 Ne me índices, bubúlce; nihil umquám mali
 Huic ágro feci. Et rústicus: Ne tímueris; 5
 Laté securus. Iámque venatór sequens:
 Quaesó, bubulce, númquid huc venít lepus?
 Venít, sed abiit hác ad laevam; et délixteram
 Demónstrat nutu pártē. Venatór citus
 Non intellexit séque e conspectu ábstulit. 10
 Tunc síc bubulcus: Écquid est grátum tibi,
 Quod té celavi? Línguae prorsus nón nego
 Habére atque agere máximas me grátias;
 Verum óculis ut privéris opto pérfidis.

21. Papilio et vespa.

[Non praeteritam sed praesentem aspiciendam esse fortunam.]

Papílio vespam praévolantē viderat.
 O sórtem iniquam! dúm vivebant córpora,
 Quorum éx reliquiis ánimam nos accépimus,
 Ego éloquens in páce, fórtis proeliis,

Arte ómni princeps ínter aequalés fui. 5
 En, cúñcta levitas pútris, et volitó cinis!
 Tu quí fuisti múlus clitellárius,
 Quemcúmque visum est laédís infixó áculeo.
 At vespa dignam móribus vocem édídít:
 Non quí fuerimus, séd qui nunc simús, vide. 10

22. Terraneola et vulpes.

[Pravis non esse fidem adhibendam.]

Ávis, quam dicunt térraneolam rústici,
 In térra nidum quía componit scilicet,
 Forte óccucurrit ínprobæ vulpéculae;
 Qua vísa pennis áltius se sústulit.
 Salve, ínquit illa, cút me fugísti, óbsecro? 5
 Quasi nóñ abunde sít mihi ín prató cibus,
 Grilli, scarabaei, lócustarum cópia:
 Nihil ést, quod metuas, égo te multum díligo
 Proptér quietos móres et vitám probam.
 Respóndit contra: Tú quidem bene praédicas; 10
 In cámpo non sum, séd sub dío, pár tibi.
 Quin séquere; tibi salútem committó meam.

INDEX.

<p> Aesopus ad quendam de successu inproborum II 2
 Aesopus et petulans III 4
 Aesopus et scriptor App. 6
 Aesopus et servus profugus App. 13
 Aesopus et victor gymnicus App. 9
 Aesopus respondet garrulo III 15
 Anus ad amphoram III 1
 Apes et fuci vespa iudice III 10
 Aquila et cornix II 5
 Aquila, feles et aper II 3
 Arbores in deorum tutela III 13
 Asinus ad lyram App. 10
 Asinus ad senem pastorem I 15
 Asinus et Galli IV 1
 Asinus et leo venantes I 11
 Asinus et porcellus V 4
 Auctor II init., II fin., App. 2, 4, 5

 Calvus et musca V 3
 Calvus et quidam [aeque] pilis defectus V 6
 Canes et corcodili I 24
 Canes famelici I 19
 Cauis et sus et venator V 10
 Canis et thesaurus et vulturius I 26
 Canis fidelis I 22 </p> | <p> Canis parturiens I 18
 Canis per fluvium carnem ferens I 4
 De capris barbatis IV 12
 Cervus ad boves II 7
 Cervus ad fontem I 12
 Cicada et noctua III 12
 Cornix et ovis App. 19

 Demetrius rex et Menander poeta V 1

 Equus et aper IV 4
 Equus quadrigalis in pistrinum venumdatum App. 14

 Formica et musca IV 19
 De fortunis hominum IV 13
 Fur et lucerna IV 10

 Gallus lectica a felibus vectus App. 11
 Graculus superbus et pavo I 3

 Iuvenus, leo et praedator II 1

 Lanius et simius III 3
 Leo senex, aper, taurus et asinus I 20
 Lepus et bubulcus App. 20
 Lupus ad canem III 6
 Lupus et agnus I 1
 Lupus et gruis I 8
 Lupus et vulpes iudice simio I 10
 De lusu et severitate III 11 </p> |
|---|--|

- Malas esse divitias** IV 11
Duo milites et latro V 2
Milvus et columbae I 29
Mons parturiens IV 18
Muli duo et sectores II 6
Musca et mula III 5
Mustela et homo I 21

Ovis, canis et lupus 1 17
Ovis, cervus et lupus I 16

Panthera et pastores III 2
Papilio et vespa App. 21
Passer ad leporem consiliator I 9
Pastor et capella App. 17
Pater familias et Aesopus App. 8
Pavo ad Iunonem de voce sua
 III 14
Phaedrus IV 6, 16
Phaedrus ad Eutychem III
 init.
Poëta III 10. III. fin. IV 2, 5,
 20, V init.
Poëta ad Particulonem IV init.
 IV. fin.
Pompeius Magnus et eius miles
 App. 7
Procax tibicen V 7
Prologus I init.
Prometheus et Dolus App. 3
Pugna murium et mustelarum
 IV 5
Pullus ad margaritam III 9

Rana rupta et bos I 23
Ranae ad solem I 6

Ranae metuentes taurorum proe-
 lia I 28
Ranae regem petierunt I 2

Scrofa parturiens et lupus App.
 12
Scurra et rusticus V 5
Serpens ad fabrum ferrarium
 IV 7
Serpens et lacerta App. 18
Serpens, misericordia nociva IV
 14
Simius et vulpes App. I
De Simonide IV 17
Socrates ad amicos III 8
Soror et frater III 7
Ex sutore medicus I 14

Taurus et vitulus V 9
Tempus V 8
Terraneola et vulpes App. 22
Tiberius Caesar ad atriensem
 II 4

Vacca et capella, ovis et leo
 I 5
Viator et corvus App. 16
De vitiis hominum IV 9
Vrsus esuriens App. 15
De vulpe et uva IV 3
Vulpes ad personam tragicam I 7
Vulpes et aquila I 27
Vulpes et caper IV 8
Vulpes et ciconia I 25
Vulpes et corvus I 13
Vulpes et draco IV 15

DUE NOV 27 1920

~~MIL FEB 20 41~~

Lp 20.270
Fabulae Aesopiae.
Widener Library

006500305

3 2044 085 218 733